

KEVSER SURESİ

Rahman Rahim Allah'ın Adıyla
Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.
Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir
alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.
Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır.

Abdullah Turan

CAFERÎLİKTE
CENAZE ADABI

KEVSER

Kevser Yayınları: 208

Kitabın Adı: Caferîlikte Cenaze Adabı

Yazar: Abdullah Turan

Özetleyen: Abbas Akyüz

Dizgi ve Mizanpaj: Kevser

Kapak: Faruk Atlan

Baskı: Yılmaz Matbaacılık (Sertifika: 27185)

Litros Yolu 2. Matb. Sitesi 3 NB 2 Zeytinburnu Topkapı / İstanbul Tel: 0212 493 00 85

Basım Tarihi: Ağustos 2013

ISBN: 978-605-4792-03-0

Kevser Yayınları

Sofular Mah. Simitçi Şakir Sok.

No: 14 / 1 Fatih – İSTANBUL

Tel: 0212 – 534 35 28 / 555 16 66

Faks: 0212 – 631 36 01 / 555 22 12

www.kevseryayincilik.com

ÖNSÖZ

Allah'a şükürler olsun ki, bugün toplumumuzun, Ehlibeyt'in (hepsine selam olsun) nurlu yoluna olan ilgisi, geçmişe oranla hem nitelik hem de nicelik olarak artmıştır. İslamî konuların Ehlibeyt perspektifinden değerlendirildiği eserlere yönelik talebin artışı bunun bir göstergesidir.

Ancak üzülererek ifade etmeliyiz ki toplumumuzun azımsanmayacak bir bölümünde, büyük ölçüde bilgisizlikten kaynaklanan, yanlış bir uygulama henüz bile devam etmektedir. Caferî ve Ehlibeyt Ekolu izcilerinin bir kısmının, cena-

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

ze merasimlerini, cenaze adap ve erkânlarını, kendi inanç esaslarına göre değil de, Sünnîlik ve Hanefî mezhebine uygun olarak gerçekleştirdikleri görülmektedir.

Toplumumuzda görülen bu yanlış uygulama değerli müellifi Ehlibeyt kaynaklarına müracaat ederek Ehlibeyt Ekolü'nün, yani; Allah Resulü, İmam Ali, İmam Cafer Sadık ve diğer Ehlibeyt İmamları'nın uygulamış oldukları ve beyan buyurdıkları, cenaze merasimiyle ilgili adap ve erkânı içeren bir kitap hazırlamaya sevketmiştir.

İşte elinizdeki eser, müellif tarafından konuyla alakalı olarak ele alınan ve daha önce Al-i Taha yayınları tarafından "*Ehlibeyt Fıkında Cenaze Hükümleri*" adıyla yayınlanan eserin özetidir. Daha fazla bilgi edinmek isteyenler mezkur kitaba başvurabilirler.

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Elbette şunu da belirtelim ki eserde yer verilen hükümler müçtehitlerimizin tamamı tarafından benimsenen ortak görüşlerdir. Dolayısıyla taklit noktasındaki farklılık bir sorun oluşturmaz. Farklı müçtehitleri taklit edenler açıklanan hükümlerle amel edebilirler.

Umarız ki aziz canlarımız cenaze merasimlerini artık bu eserde beyan edilen Ehlibeyt adap ve erkânına uygun olarak gerçekleştirirler. Böylece artık söylem ve eylem ikileminden kurtulup yarın kıyamet gününde, Ehlibeyt karşısında mahcub duruma düşmeyiz.

Allah'ım, Resulünden sonra, Senin yer yüzündeki yegâne temsilcilerin olan Ehlibeyt'in engin maarifini ve o kutsal insanların hakiki İslam'dan ibaret olan, nur

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

dolu hak yollarını tanımayı ve bu yol üzere istikamet göstermeyi nasip eyle.

Allah'ım, ömür boyunca, sadece Ehlibeyt'in aşkıyla yaşamayı, sırf onları ve onların dostlarını sevmeyi, onların düşmanlarından ise uzak durmayı nasip eyle.

Allah'ım, ölümümüzden sonra da bizi sadece onların zümresinde ve onların bayrağı altında mahşere getir, bu mahzun kalplerimizi, onların şefaatiyle sevindir.

Allah'ım, yaşantımızı baştan sona, sadece Muhammed ve Al-i Muhammed'in yaşantısı, ölümümüzü de, yine sadece Muhammed ve Al-i Muhammed'in ölümlü kıl.

Kevser

CAN VERME HÂLİYLE İLGİLİ HÜKÜMLER

Vasiyet Etmek

Vasiyet etmek, ölümünün yaklaştığını hissedenden her insan için, dinimizin belirlemiş olduğu bir hak ve görevdir. Özellikle de üzerinde başkasına ait bir hak veya emanet bulunan kimse, ölümünün yaklaştığını hissettiği zaman, bu hak ve emaneti sahibine ulaştırmalıdır; bunu yapamıyorsa, vefatından sonra bu hak ve emanetin sahibine ulaştırılmasını vasiyet etmelidir.

Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor:

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Birinize ölüm geldiği zaman, eğer bir hayır (mal) bırakıyorsa anaya, babaya, yakınlarla, uygun bir tarzda vasiyet etmesini (Allah'a karşı) sakınan kişilere bir borç olarak, size farz kılınmıştır.⁽¹⁾

Yine, yüce Allah şöyle buyuruyor:

Ey İman edenler! Ölüm birinize geldiği zaman vasiyet ederken içinizden iki âdil kişi şahit olsun; şayet yolculukta olur, başınıza da ölüm musibeti gelirse, sizden olmayan iki kişi şahit olsun...⁽²⁾

İmam Muhammed Bakır (a.s) şöyle buyurur:

Vasiyet etmek bir haktır. Allah Resülü de vasiyet etti. O halde mümin insana yakışan da vasiyet etmesidir.⁽³⁾

1- Bakara/180

2- Maide/106

3- Furu-i Kâfi, c.7, s.3.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Allah, ölüm döşeginde olan her insana vasiyet etmesi için işitme, görme ve akıl gücünü geri kazandırır. Ancak o kimse ya vasiyet eder ya da vasiyet etmeği ihmal eder. İşte ölüm rahatlığı denen rahatlık da budur. O halde vasiyet her Müslümanın üzerinde olan bir haktır.⁽¹⁾

Hz. Ali (a.s) vasiyet etmek hakkında şöyle buyurur:

Bir kimse, varislerine haksızlık etmeksizin ve zarar vermeksizin (malının bir kısmını Allah yolunda verilmek üzere) vasiyet ederse, hayatta iken (Allah yolunda) malını sadaka veren kişi gibi sevap kazanır.⁽²⁾

1- Furu-i Kâfi, c.7, s.3.

2- Men La Yahzuruhu'l-Fakih, c.4, s.134.

Ölüm Halinde Olan Kişinin Yüzünü Kibleye Çevirmek

Ölüm halinde olan kimsenin, ayaklarının altı kibleye doğru yani oturduğunda yüzü kibleye gelecek şekilde sırt üstü yatırılması gerekir.

Hz. Ali (a.s) şöyle buyurur:

Allah Resulü ölüm halinde olan Abdulmuttaliboğulları'ndan birinin yanına geldi. Bu kişinin yüzü kibleye doğru değildi. Bunu gören Allah Resulü şöyle buyurdu: "Onun yüzünü kibleye doğru çevirin, böyle yaptığınız takdirde yüce Allah da merhametini ona yöneltir, melekler ona yönelir ve bu durum, onun canı bedeninden ayrılıncaya dek devam eder."⁽¹⁾

1- el-Vesail, c.2, 35. bölüm, 6. hadis.

Ölüm Halinde Olan Kişiyi Kelime-i Şahadeti ve Diğer Duaları Telkin Etmek

İblis ölüm halinde olan her insanı, kâfirliğe yönlendirmek ve dininde şüpheye düşürmek ister. Dolayısıyla can vermekte olan kişinin yanında bulunan insanların tıpkı ölüm meleğinin yaptığı gibi, ona, hak itikada ikrar etmesini telkin etmeleri, yapmış olduğu günahlarından ötürü Allah'tan af dilemesini istemeleri ve masumlardan gelen bu yöndeki duaları okumasını tavsiye etmeleri sünnettir. İmam Rıza'dan (a.s) şöyle nakledilir:

Ölüm halinde olan birinin yanında bulunduğunda ona Allah'ın birliğine, Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna tanıklık etmesini, Emîrül-Müminin Ali'nin ve birer birer diğer

Ehlibeyt İmamları'nın velayetine ikrar etmesini telkin et...⁽¹⁾

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Emîrü'l-Müminin Ali (a.s) ailesinden olan bir kişinin vefat anı geldiğinde ona şu kurtuluş kelimelerini okuturdu:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ،
 وَرَبِّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ، وَمَا فِيهِنَّ، وَمَا بَيْنَهُنَّ،
 وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

Okunuşu:

La ilahe illellahu'l-Halîmu'l-Kerîm, la ilahe illellahu'l-Aliyyu'l-Azîm, sub-

---

1- Biharu'l-Envar, c.81, s.233, hadis no: 9.

hanellahi Rabbi's-semavati's-eb'i ve rabbi'l-arazîne's-seb'i ve ma fîhinne ve ma beynehunne ve Rabbi'l-arşi'l-azîm, ve'l-hamdu lillahi Rabbi'l-âlemîn.

Ölüm döşeginde olan şahıs bu duayı okuduğunda ise ona: “Artık git, hiçbir sorunla karşılaşmayacaksın.” derdi.⁽¹⁾

Ehlibeyt'ten elimize ulaşan hadislerde, ölüm halinde olan kimseye şu duayı okutmak da tavsiye edilmiştir:

يَا مَنْ يَقْبَلُ الْيَسِيرَ، وَيَعْفُو عَنِ الْكَثِيرِ، اِقْبَلْ
مِنِّي الْيَسِيرَ، وَاَعْفُ عَنِّي الْكَثِيرَ، إِنَّكَ أَنْتَ
الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.

1- Furu-i Kâfi, c.3, s.124.

Okunuşu:

Ya men yakbelu'l-yesîr, ve ya'fû ani'l-kesîr, ikbel minni'l-yesîr, ve'fu anni'l-kesîr, inneke ente'l-Ğafûru'r-Rahîm.

Anlamı: Ey az hayır ameli kabul edip çok günahı affeden; benden az amelimi kabul et, çok günahımı affeyle; şüphesiz sen çok bağışlayan ve çok rahmet gösterensin.

Hadiste Allah Resulü'nün; can çekişirken korkunç sahnelerle karşı karşıya kalan bir gence bu duayı okuttuğu; o gencin de bu duayı tekrarlaması sonucu o korkunç sahnelerin zail olup yerini güzel sahnelere bıraktığı ve o gencin bu haldeyken can verdiği kaydedilmiştir.⁽¹⁾

1- el-Vesail, c.2, s.668, 39. bölüm, hadis no: 3.

Ölüm Halindeki Kişinin Başu Ucunda Yasin ve Sâffât Surelerinin Okunması

Ölüm halinde olan kişinin yanında Kur'an okunması, özellikle de Yasin ve Saffat surelerinin okunması sünnettir.

Süleyman Caferî şöyle rivayet ediyor: Hz. İmam Musa Kâzım'ı (a.s) gördüm. Oğlu Kasım'a: *"Oğlum, kalk kardeşinin başu ucunda Sâffât Suresini, sonuna kadar oku."* dedi. O da okumaya başladı ve **"Şimdi onlara sor: 'Onlar mı daha güçlüdür, bizim yarattıklarımız mı?' Şüphesiz biz onları yapışkan bir çamurdan yarattık."**⁽¹⁾ ayetine gelindiğinde ise o genç can verdi. Cenazenin üzerini örtüp dışarı çıktıklarında Yakub İbn Cafer İmam'a yönelerek: *"Biz ölüm halinde olan bir insanın üzerinde Yasin Suresi'nin okunduğunu bilirdik,*

1- Sâffât/11.

oysa siz bize Sâffât Suresi'ni okumayı emrettiniz." dedi. Bunun üzerine İmam (a.s) ona: "Oğlum, bu sure ölüm halinde olan insanın yanında okunursa, yüce Allah onun rahatlığını çabuklaştırır." buyurdu.⁽¹⁾

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Kim Yasin Suresi'ni okur ve aynı günde de vefat ederse, Allah onu cennete götürür; onun gusül merasimine otuz bin melek iştirak eder; onun için Allah'tan mağfiret dilerler ve bu şekilde kabrine kadar ona eşlik ederler...⁽²⁾

Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur:

Ey Ali, ölüm döşegindeki bir insanın yanında Yasin Suresi okunursa, yüce Allah aynı anda onun için ölümü hafifletir.⁽³⁾

1- Tehzibü'l-Ahkâm, c.1, s.427.

2- Biharu'l-Envar c. 81, s.239, hadis no: 26.

3- Biharu'l-Envar c. 81, s.240.

ÖLÜM SONRASIYLA İLGİLİ HÜKÜMLER

Vefat Haberinin Komşulara Duyurulması

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurmuşlardır:

“Hayatını kaybeden kişinin cenaze merasimine iştirak etmelerini, ona cenaze namazı kılmalarını ve onun için Allah’tan mağfiret dilemelerini sağlamak amacıyla, cenaze yakınlarının, ölüm haberini onun arkadaş ve dostlarına bildirmeleri icap eder. Böylece onlar için sevap yazıldığı gibi, hayatını kaybeden kişi için de mağfiret yazılır

ve cenazeleri için kazandıkları mağfi-ret dileme çabası sayesinde ayrıca sevap elde etmiş olurlar.”⁽¹⁾

Gusül, Kefen ve Defin İşlemlerinin Geciktirilmeksizin Yapılması

Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur:

“Ey insanlar, hiç kimse gündüz vefat eden cenazesinin kefen, defin işlemini geceye ve gece hayatını kaybeden cenazesinin kefin, defin işlemini gündüze bırakmasın; Allah’ın rahmeti üzerinize olsun, cenazelerinizin kefin, defin işlemini, güneşin doğmasına veya batmasına bırakmayın; onları dinlenme yerlerine ulaştırmakta acele edin.”⁽²⁾

1- Tehzibü’l-Ahkâm, c.1, s.452.

2- Men La Yahzuru’l-Fakih, c.1, s.85.

Ancak kefin, defin işleminin geciktirilmesini gerektiren herhangi bir neden söz konusu olursa; örneğin, öldüğü sanılan kişinin, ölümden emin olunmaz ve hayatta olma ihtimali söz konusu olursa, ölümün kesin teşhisi için, cenaze merasimi geciktirilmelidir. Allah Resulü ve Ehlibeyt İmamları'ndan gelen hadislerde bu gibi hallerde cenaze merasiminin üç güne kadar ertelenebileceği yer almıştır.⁽¹⁾

1- bk. Furu-i Kâfi, c.3, s.209, 210, 229.

CENAZE GUSLÜ VE HİKMETİ

Temizlik, ister maddî ve fiziksel açıdan, ister ruhi ve manevi açıdan ele alınsın, bütün ilahi dinlerin, özellikle de İslam dininin en önemli çağrılarında birisidir.

Aslına bakılırsa İslam dininde bazı ibadetlerin yapılması için abdest ve gusül alınmasının şart koşulması, keza cenazelere gusül verilmesinin farz kılınmasının hikmeti de budur.

İmam Rıza'ya (a.s) yazılı olarak, hayatını kaybeden kişinin cenazesine neden gusül verildiği sorulunca cevaben şöyle yazmışlardır:

Cenazeye gusül verilmesinin nedeni, onu; hastalıklarından dolayı maruz kalmış olduğu kirlerden arındırmaktır. Zira o insan, ölümünden sonra melekler ve ahiret ehliyle karşılaşacaktır. Dolayısıyla Allah'a dönüşünde ve temizlik ehli olan meleklerle görüştüğünde, onların buna ve bunun da onlara dokunduğu vakitte temiz ve pak olması daha güzeldir. Böylece temiz olarak Allah Azze ve Celle'ye yönelebilecek, O'nun rızasını ve şefaatinin diyebilecektir.

Bir diğeri neden de, hayatını kaybeden insandan ölüm aşamasında kendisinden yaratılmış olduğu meninin çıkıp cenabet olmasıdır. İşte bundan dolayı ona gusül verilmelidir.⁽¹⁾

1- Men La Yahzuruhu'l-Fakih, c.1, s.84.

Cenazeye Gusül Verme Şekli

İlk önce cenazenin vücudu üzerindeki kir ve necasetler yıkanarak tamamen temizlenir. Sonra; birincisi, sidir karışımı suyla, ikincisi, kâfur karışımı suyla, üçüncüsü de saf suyla olmak üzere üç defa gusül verilir. Bu üç gusül farzdır ve zikredilen sıralamayla yerine getirilmelidir.

Cenaze guslü, şekil itibariyle aynen cenabet guslü gibidir; şöyle ki; her gusülde, gusül niyetiyle önce cenazenin başı ve boynu, sonra sağ tarafı, son olarak da sol tarafı yıkanır.

Cenaze guslü aynı zamanda bir ibadettir; dolayısıyla Allah rızası niyetiyle yerine getirilir.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Cenazeye üç gusül verilmelidir; birincisi, sidir karışımı suyla; ikincisi kâfur karışımı suyla, üçüncüsü de saf suyla; daha sonra ise cenaze kefenlenmelidir...⁽¹⁾

Yine, İmam Sadık (a.s) cenaze guslünün şekliyle ilgili olarak şöyle buyurur:

Cenazeye gusül vermek istediğinde onun mahrem yerini gömlek ve benzeri bir giysiyle kapat...⁽²⁾

Daha Sonra cenazenin yüzünün kibleye doğru olması için ayaklarının altı kibleye doğru olacak şekilde cenazeyi sırt üstü uzat. Bacakları düz ve açık değilse yapabildiğin kadarıyla bacaklarını zorlamadan açmaya çalış. Bunu

---

1- Furu-i Kâfi, c.3, s.140; el-İstibsar, c.1, s.207

2- Furu-i Kâfi, c.3, s.139.

yapmak mümkün görülüyorsa öylece bırak.

Sonra ilk olarak cenazenin avret yerini üç defa yıka. Daha sonra cenazenin başına yönelerek, ilk olarak başının sağ tarafını, sonra da sol tarafını nazikçe yıka ve gusül verirken sertlikten tamamıyla kaçınmaya çalış; baş kısmına yönelerek özentisi ile başını yıka; daha sonra cenazenin sağ tarafının sana dönük olmasını sağlamak amacıyla cenazeyi sol tarafı üzerine yatır; başından ayağına kadar yıka ve elinle sırtını ve karnını üç defa sıvazla. Sonra cenazenin sol tarafının sana dönük olmasını sağlamak için, cenazeyi sağ yan üzerine döndür; başından ayağına kadar yıka ve üç defa sırtını ve karnını sıvazla. Bu işleri ilk olarak sidir, sonra kâfur ve sonra da saf suyla olmak üzere, her

üç gusülde de aynı şekilde yerine getirmelisin.⁽¹⁾

İmam Rıza (a.s) ise şöyle buyurur:

...Ayrıca gusül veren kişinin elini bir bez parçası veya eldiven gibi bir şeyle örterek cenazeye elbise altından gusül vermesi ya da cenazenin avrat mahalının bir bez parçasıyla örtülmesi de zorunludur.⁽²⁾

Gusül Verilirken Derisinin Yüzülmesinden Korkulan Cenaze

Gusül verirken derisinin yüzülmesinden korkulan cenazeye, el dokundurmaksızın gusül verilebilirse bu şekilde gusül verilir; aksi takdirde bu cenazeye her

---

1- el-Vesail, 2. c. 2. bölüm, 5. hadis.

2- Biharu'l-Envar, c.81, s.289; Furu-i Kâfi, c.3, s.139.

gusül yerine bir teyemmüm olmak üzere toplam üç teyemmüm verilir.

Cenazeye gusül yerine uygulanan teyemmüm de, aynen hayattaki insanın gusül yerine uygulamak zorunda kaldığı teyemmüm şeklinde yapılır. Yani, bir şahıs, cenazeye gusül yerine teyemmüm uygulamak niyetiyle iki elinin içini temiz ve kuru bir toprağa vurur. Daha sonra iki elini birleştirerek cenazenin alnından çenesine kadarki yüz bölgesine sürer. Daha sonra ise yeniden elini toprağa vurur, sağ eliyle cenazenin sağ elinin üzerini, sol eliyle de cenazenin sol elinin üzerini bileklerden parmak uçlarına kadar sıvazlayarak sürer.

Hız. İmam Ali ve İmam Muhammed Bakır (a.s) şöyle buyururlar:

Çiçek hastalığı, yara veya yanmadan dolayı yıkama esnasında derisinin yüzülmesinden korkulan cenazelerde, gusül verilirken, yalnızca cenazenin üzerine su dökülmelidir. Bu durumda bile aynı endişe duyuluyorsa, cenaze-ye gusül yerine teyemmüm uygulanmalıdır.⁽¹⁾

Düşük Olan Ceninin Hükümü

Ehlibeyt fıkhında, anne rahminde dört ayını tamamlamış olan, vücut azaları oluşan düşük ceninin gusül, kefin ve defin işleminin yerine getirilmesi farzdır. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Düşük olan cenin, dört ayını doldurmuş ise ona gusül verilmelidir.⁽²⁾

1- el-Vesail, c.2, 16. bölüm, 1-3. hadis.

2- Furu-i Kâfi, c.3, s.206

İmam Rıza (a.s) şöyle buyurur:

Anne, karnındaki bebeği kaybederse, düşük yapmış olduğu bebeğin yaratılışı tamamlanmış ise, ona gusül, hanût ve kefen işlemleri yapılarak defnedilmelidir; ama yaratılışı tamamlanmamış ise, gusül verilmeksizin öylece defnedilmelidir. Bebeğin, yaratılışını tamamlamış olmasının ölçüsü ise dört ayını tamamlamış olmasıdır.⁽¹⁾

Din Uğruna Canını Feda Eden Şehitlerin Hükümü

Ehlibeyt fıkhında, bizzat Allah Resulü veya masum imamlar olan On İki Ehlibeyt İmamları'ndan birinin ya da özel temsilcilerinin emriyle meydana gelen

---

1- Biharu'l-Envar, c.82, s.10.

savaşta veya -masumdan emir gelmemiş olsa bile- kâfirlerin saldırısına karşı İslam topraklarını savunurken, çatışma alanında katledilen şehid'in cenazesine gusül verilmez, kefenlenmez, hanût yapılmaz ve sadece namaz kılınarak kendi elbisesiyle birlikte toprağa verilir.

Ancak yaralı olarak çatışma alanı dışına götürüldükten sonra şehit olan kişiler, normal cenaze işlemine tabi tutulurlar.

Nitekim Allah Resulü (s.a.a) Bedir ve Uhud şehitlerine bu uygulamayı yaptı ve onlara cenaze namazı kılarak: *"Onları, kanlı elbiseleriyle birlikte toprağa verin."* buyurdular."⁽¹⁾ Hz. Ali de (a.s) Muaviye'ye karşı yürütmüş olduğu Siffin Savaşı'nda şehit düşen Hz. Ammar Yasir'e

---

1- Biharu'l-Envar, c.82, s.7.

ve diğer şehitlere aynı uygulamayı yaptı ve sadece cenaze namazı kılarak öylece kanlı elbiseleriyle birlikte toprağa verdi.⁽¹⁾

Hz. İmam Musa Kâzım ve İmam Sadık (a.s) bu konuyla ilgili şöyle buyururlar:

İki saf arasında (savaş meydanında) şehit edilen kişi için gusül, kefen ve hanût işlemleri yapılmaz, bu kişi elbiseleriyle kefenlenip namaz kılındıktan sonra toprağa verilmelidir. Ancak elbisesi tamamıyla parçalanmış ise veya üzerinden alınmış ise, kefenlenmesi farzdır. Zira Allah Resulü elbisesi alınan Hz. Hamza'yı kefenleyerek toprağa verdi.⁽²⁾

1- bk. el-Vesail, Ebvabu'l-Gusl, 14.bölüm.

2- el-İs-tibsar, c.1, s.214.

Mahrem Olmayan Kadın ve Erkeğin Birbirine Gusül Vermesinin Hükümü

Ehlibeyt fıkhında, karı koca ve henüz üç yaşını doldurmamış olan çocuk cenazesi haricinde, mahrem olmayan erkeğin, yabancı bir kadın cenazesine, mahrem olmayan kadının da yabancı bir erkeğin cenazesine gusül vermesi, cenazenin vücudu örtülü olsa ve ona dokunulmasa dahi, caiz değildir. Kardeş gibi mahrem olan şahıslar ise ancak aynı cinsten bir kişi bulunmadığı yerlerde cenazenin avret yerini örterek gusül verme işlemini üstlenebilirler. Keza, karı koca ve üç yaşını doldurmamış olan çocuk cenazesi haricinde, aynı cinsten olan birisi cenazeye gusül verirse cenazenin avret yeri bez parçası ve benzeri bir şeyle örtülmelidir.

Hz. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Eğer bir kadın yolculuk esnasında vefat eder de cenazesine gusül verecek bir kadın veya mahrem bir erkek bulunmazsa, gusül verilmeksizin kendi elbiseleriyle toprağa verilmelidir; aynı şekilde bir erkek vefat eder de cenazesine gusül verecek bir erkek veya mahrem bir kadın bulunmaz ise, kendi elbisesleriyle birlikte gusül verilmeksizin toprağa verilmelidir.⁽¹⁾

Eşlerin Birbirlerine Cenaze Guslü Vermesinin Caiz Olduğu

Eşlerin birbirlerine gusül verip kefenlenmesi sakıncasızdır; hatta bu hususta diğer kişilerden önceliklidirler. Ancak gusül esnasında cenazenin avret mahallinin açık tutulması mekruhtur.

1- el-Vesail, 21. bölüm, 1-4. hadisler.

Hız. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Erkeğin kendi karısına gusül vermesinin sakıncası yoktur; zira eşine gusül vermek ve toprağa vermek konusunda herkesten daha öncelikli olan kişi kocasıdır. Keza kadın da vefat eden kocasına gusül verebilir.⁽¹⁾

Zaruret Halinde Mahremlerin Birbirine Gusül Vermesinin Hükümü

Cenazeye gusül verecek olan aynı cinsten bir kişi bulunmazsa, baba, anne, kardeş, amca, dayı gibi cenazeye mahrem olan muhalif cinsten bir kişi ona gusül verip kefenler.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurur:

1- el-Vesail, 24. bölüm, 3, 4, 5, 7 ve 9. hadisler.

Bir erkek vefat eder de kadınlar dışında kimse bulunmazsa, karısı veya mahremi olan başka birisi, ona gusül verebilir ve diğer kadınlar da elbise üzerinden onun bedenine su dökebilirler.⁽¹⁾

Keza, vefat eden bir kadına gusül verecek bir kadın bulunmazsa, kocası veya mahrem olan bir erkek de yoksa bu cenaze, gusül verilmeksizin kendi elbiseleriyle birlikte toprağa verilmelidir. Ancak kocası veya mahrem olan bir erkek varsa, bu kişiler, gusül verme işlemini üstlenmelidirler. Ancak avret yerini örtmelidirler.⁽²⁾

1- Tehzibü'l-Ahkâm, c.1, s.437, 444.

2- Tehzibü'l-Ahkâm, c.1, s.444.

Cenaze Guslünün Diğer Gusüllerin Yerine Geçmesi

Cenaze guslü, hayatını kaybeden kişinin hayatı döneminde yükümlü olduğu cenabet, hayız ve nifas guslü gibi gusüllerin de yerine geçer ve bu gusülleri de cenazenin boynundan kaldırır. Dolayısıyla bu gusüller için cenazeye ayrıca bir gusül verilmesi gerekmez.

Hız. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Cenabet, hayız veya nifas halinde hayatını kaybeden kişiye temiz olarak hayatını kaybeden kişiye verildiği gibi gusül verilmelidir; bu gusül onun bütün gusüllerinin yerine geçer.⁽¹⁾

1- Biharu'l-Envar, c.81, s.308.

Gusülden Sonra Cenazeden Çıkan Sıvının Hükümü

Gusül işleminden sonra cenazeden çıkan kan ve benzeri şeyler, guslü batıl etmez; dolayısıyla guslün yenilenmesi gerekmez; ama çıkan necaset yıkanmalıdır ve şayet necaset kefene de bulaşmış ise, onun da yıkanması gerekir. Bu mümkün değil ise, kefen değiştirilir veya kefenin necis olan bölümü kesilerek alınır.

Hz. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Eğer gusülden sonra cenazeden bir şey -pislik- çıkarsa guslü yenilemek gerekmez, yalnızca o yer yıkanır.⁽¹⁾

Yine, İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur:

1- Tehzibü'l-Ahkâm, c.1, s.449.

Gusülden sonra cenazenin burnundan kan ve benzeri bir şey gelir ve cenazenin kefenine ya da imamesine bulaşırsa, o bölüm makasla kesilerek alınmalıdır.⁽¹⁾

Cenaze İşlerini Üstlenmede Öncelikli Kişi

Gusül, kefen, hanû, namaz ve defin işlerini üstlenmek konusunda cenazeden miras almakta öncelik sahibi olan kişiler öncelik taşırlar. Bu kişilerden birisi bu işe koyulur veya birisini bu işleri yapmakla görevlendirir ya da birisine bu yönde izin verirse, başkalarının ona engel olma hakkı yoktur; dahası başkaları, bu işleri yapabilmeleri için cenaze sahibinden izin almalıdırlar.

1- Furu-i Kâfi c. 3, s.156.

Hz. İmam Ali (a.s) şöyle buyurur:

Cenazeye, ona en yakın olan şahıs ya da cenaze sahibinin görevlendirmiş olduğu kişi gusül vermelidir.⁽¹⁾

Hz. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Cenazeye en yakın olan kişi, onun cenaze namazını kılar ya da dilediği kişiye bu hakkını devreder.⁽²⁾

Allah Teâlâ'nın; **“Allah'ın kitabına göre, yakın akrabalar birbirlerine evladılar. Şüphesiz, Allah her şeyi bilir”**⁽³⁾ ayeti de bu hükmün diğer bir kanıtıdır.

1- Men La Yahzuru'1-Fakih, c.1, s.86.

2- el-Vesail, c.2, Salâtü'l-Cenaiz kitabı, 32. bölüm,
1. hadis.

3- Enfal/75.

KEFENLE İLGİLİ HÜKÜMLER VE HİKMETİ

Müslüman bir insanın cenazesini kefenlemek farz-ı kifayedir. Yani bir Müslüman bu görevi üstlenirse, diğerlerinin bu yöndeki yükümlülüğü kalkmış olur; aksi takdirde olaydan haberi olup da bu görevi yerine getirme imkânına sahip olan her mükellef Müslüman bundan sorumludur.

Ayrıca, cenazenin kefenlenmesi hükmü, birtakım hikmetlere sahiptir. Bu hikmetlerin bir bölümü, Hz. İmam Rıza'dan (a.s) nakledilen şu hadiste beyan edilmiştir: Fazl İbn Şazan şöyle diyor: Hz. İmam

Rıza (a.s) şöyle buyurdular:

Cenazeyi kefenlemek, hayatını kaybeden kişinin Rabbinin karşısına temiz bir vücutla çıkması, avret yeri cenaze merasimine katılan kişilere görülmemesi, insanların onun bazı istenmeyen hal ve çirkin görüntülerine şahit olmaması ve kalpleri böylesi şeyleri görmek nedeniyle katılaşmaması, hayattaki kişilerin gönlünde daha temiz ve sevimli kalması ve dostlarının ondan iğrenip nefret duymaması için farz kılınmıştır. Zira aksi takdirde, insanlar artık onun anısını ve sevgisini unuttur; geride bıraktığı kimseleri ve vasiyetini gözetmez; yapılmasını istemiş olduğu ve sevdiği şeyleri ihmal edip görmezlikten gelirlerdi.⁽¹⁾

1- Biharul-Envar, c.81, s.324.

Kefenin Kaç Parçadan Oluştuğu

Kefenin farz olan bölümü üç parçadan oluşmaktadır. Bu üç parçaya; İzar, (peştamal) kamis (gömlek) ve lifafe (örtü) denir. İzar (peştamal), cenazenin göbeği ile dizi arasını tamamıyla örtmelidir; göğüsten dizlerin altına kadarki kısmı örtcek ölçüde olması ise daha iyidir. Kamis (gömlek), omuzlardan baldırlara kadar vücudu tamamıyla kaplamalıdır; ayakların üzerine kadar örtmesi ise daha iyidir. Lifafe (örtü) ise, uzunluk olarak baş ve ayakuçlarından bağlanabilecek şekilde cenazenin başından ayakuçlarına kadar, genişlik açısından ise kefenin bir tarafı diğer tarafın üstüne gelecek şekilde vücudun tamamını kaplayacak şekilde olmalıdır. Bu, kefenin farz olan kısmıdır.⁽¹⁾

1- bk. Men La Yahzuruhu'l-Fakih, c.1, s.87.

Ancak cenaze, bir erkeğe ait ise, ayrıca başına imame sarılması ve avret yerinin üzerine pamuk ve benzeri bir şey konduktan sonra kalçalarının bir bez parçasıyla birbirine sıkıca bağlanması, sünnettir. Kadın cenazesinde ise baş kısmının, başörtü yerine geçecek bir bez parçasıyla bağlanması, göğsünün bir bez parçasıyla sarılması ve erkek cenazesinde olduğu gibi, avret mahallinin üzerine pamuk ve benzeri bir şey konduktan sonra kalçalarının bir bez parçasıyla sıkıca birbirine bağlanması kefenin sünnetlerindedir.

Ayrıca, cenazenin taşındığı sırada kefenin açılmaması için, kefenin baş ve ayaklarından ve cenazenin kemer hizasından bir bez parçayla bağlanması da sünnettir.

Kefenleme Şekli

Cenazeyi kefenlemek için, ilk önce yere veya varsa özellikle cenazenin kefenlenmesi için hazırlanmış olan musalla taşı benzerindeki taşın üzerine kefen parçalarının en büyüğü olan lifafe (örtü) açılır, onun üzerine ikinci büyük parça olan kamis (gömlek) serilir; onun üstüne de izar (peştamal) denen parça gerilir.

Bu arada kefen sünnetlerine de uyulmak isteniyorsa, bunun üzerine kalçaların bağlanması için kullanılacak olan bez parçası da serilir. Cenaze bir kadına ait ise, ayrıca göğüslerinin bağlanması için kullanılacak olan bez parçası göğüs hizasına gelecek şekilde gerilir.

Bütün bu işlemlerden sonra cenaze, bu kefen parçalarının üzerine konulur ve ar-

dından cenazeden bir şeyin çıkmasını önlemek için avret yerleri pamuk ve benzeri bir şeyle iyice örtüldükten sonra anılan bez parçasıyla kalçaları sıkıca bağlanır.

Daha sonra kefen parçalarının geri kalan kısımları dürülmeden önce, cenazenin yedi secde uzuvlarına hanût sürülür. Şöyle ki alından başlamak suretiyle iki elin avuçlarına, iki diz kapaklarına ve iki ayağın başparmak uçlarına kâfur tozu sürülür.

Bu işlem bittikten sonra ise, şayet cenaze bir kadına ait ise, ilk önce göğüsleri anılan parçayla bağlanır ve ardından başörtüsü de bağlandıktan sonra, kefenin farz parçaları dürülmeye başlanır ve şayet cenaze bir erkeğe ait ise, önce başına imame bağlanır, ardından da kefenin farz parçaları dürülmeye başlanır.

Böylece önce izar (peştamal), sonra kamis (gömlek), sonra da lifafe (örtü) sırasıyla dürülür.

Cenaze taşınırken kefenin açılmasını önlemek için de, kefen; baş, ayakuçları ve kemer hizasından ince bir bez parçasıyla bağlanır.

Cenazeyi Hanûtlamak İşlemi

Yukarıda da işaret edildiği üzere, hac ihramındayken hayatını kaybeden kişi haricinde, cenazenin hanûtlanması farzdır. Hanûtlamak işlemi, cenazenin yedi secde uzuvlarına, yani secde ederken yere konan, alın, iki elin avuçları, iki diz kapağı ve iki ayak başparmaklarına kâfur tozu sürülmesi anlamındadır. Bu, hanût işleminin farz olan bölümüdür.

Ancak yukarıda da değinildiği üzere, ay-

rıca cenazenin burnunun üzerine, boyuna, bütün eklemlerine, omuzlarına, koltuk altlarına ve göğsünün üzerine de hanûtlar sürülmesi iyidir.

İmam Cafer Sadık (a.s) diğer bir hadiste şöyle buyurur:

Cenazeyi hanûtlamak istediğinde kâfuru eline alıp, cenazenin secde uzuvlarına, bütün eklemlerine, başına, sakalına ve göğsüne sürmelisin. Kadın ve erkek cenazelerinin hanûtlanması ise farksızdır.⁽¹⁾

Kefen ve Hanûtlarla İlgili Diğer Sünnetler

- Kefenin kenarlarına vefat eden kişinin ve babasının ismi (falan oğlu veya kızı falan şeklinde), yazılarak, kendisinin Al-

---

1- Tehzibü'l-Ahkâm, c.1, s.436.

lah'ın birliğine, Hz. Muhammed'in Allah'ın kulu ve Resülü olduğuna, Hz. Ali ve on bir pak evladının Yüce Allah'ın Hz. Muhammed'den sonra yeryüzündeki hüccetleri ve velileri olduğuna inanıp tanıklık ettiğinin yazılması.

- Kefen kumaşına, mümkün olduğu kadarıyla Kur'an ayetleri ve Allah Teâlâ'nın bin ismini içeren Cevşen-i Kebir duasının yazılması.

- Cenazenin secde uzuvlarına sürülen kâfur tozuna bir miktar da Hz. İmam Hüseyin'in (a.s) türbetinden (İmam Hüseyin'in (a.s) mezarından alınan toprak) karıştırılması.

Ancak kefenin yazılı yerlerinin cenazenin avret mahalli gibi, saygısızlık sayılan yerlerine denk gelmemesi, keza türbet karıştırılmış olan kâfurun da cenazenin

ayak parmakları gibi, saygısızlık sayılacak yerlerine sürülmemesi gerekir.

Bir hadiste şöyle yer almıştır: “Hz. İmam Musa Kâzım’ın (a.s) cenazesi, Kuran’ın tümüün yazılı olduğu bir kefenle kefenlendi.”⁽¹⁾

İmam Zeynelabidin (a.s), babası Hz. İmam Hüseyin ve büyük babası Hz. Ali aracılığıyla Allah Resulü’nden nakletmiş olduğu bir hadiste şöyle yer almıştır:

Harplerin birinde Allah Resulünün üzerinde, kendisine ağırlık verip rahatsız eden bir zırh bulunuyordu. Hz. Cebrail Allah Resulü’ne gelerek; “*Ey Muhammed Rabbin sana selam eder ve şöyle buyurur; bu zırhı çıkar da kendin ve ümmetin için güvence olan şu duayı oku...*” dedi. İşte kim bu duayı kefe-

---

1- el-Vesail, c.2, Ebvabu’t-Tekfin, 30. bölüm, 1. hadis.

nine yazarsa, Yüce Allah ona azap etmekten hayâ eder.

- Kefenin beyaz renkli, pamuk ve kaliteli kumaştan olması.

Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur:

Beyaz giysi giyiniz; beyaz giysi daha güzel ve daha temizdir; cenazelerinizi de beyaz kefenle kefenleyin.⁽¹⁾

- Cenazenin sağ ve sol tarafına, boyundan koltuk altına doğru, biri kefenin altından, biri de üstünden olmak üzere, otuz-kırk santim uzunluğunda iki yeşil ağaç dalının konması.

Zurare şöyle diyor: Hz. İmam Muhammed Bakır'a (a.s) "Cenazenin kefenine niçin yeşil ağaç dalı konulmalıdır?" diye

---

1- el-Vesail, Ebvabu't-Tekfin, 19. bölüm, 1. hadis.

sordum. İmam (a.s) şöyle buyurdular:

Ağaç dalı yeşil olduğu sürece azap ve hesap ondan uzak kalır; cenazenin sorgulanıp azaba uğraması da sadece bir gün içinde ve bir anda gerçekleşir.⁽¹⁾

- İnsanın önceden kendi kefenini hazırlaması.

Hız. İmam Sadık (a.s) ise şöyle buyurur:

Kendi kefenini önceden hazırlayıp da evinde bulunduran kişi, gafil insanlardan değildir ve kefenine her baktığında sevap kazanır.⁽²⁾

- Cenazenin, hayatta iken namazlarında giydiği elbisesiyle veya hac ihramı için kullanmış olduğu ihramla kefenlenmesi.

1- Men La Yahzuru'u'l-Fakih, c.1, s.88-89.

2- el-Vesail, c.3, s.756.

Kefenlemekle İlgili Diğer Hükümler

- İstırar ve zaruret durumu dâhil, hiçbir durumda cenazenin gasbî bir kefen beziyle kefenlenmesi caiz değildir.
- Zaruret hali haricinde, cenazenin, ipek kumaşla, murdar (dinî usüllere uygun olarak kesilmeyen) bir hayvanın derisiyle veya eti yenmeyen bir hayvanın derisi veya tüyünden üretilmiş olan kumaşla kefenlenmesi caiz değildir.

Sindi İbn Şahik şöyle diyor: Hz. İmam Musa Kâzım'a (a.s); "İzin verirsiniz ben sizin kefeninizi almak istiyorum." dedim. İmam buna müsaade etmedi ve şöyle buyurdular:

Biz Ehlibeyt, kadınlarımızın mihriyesini, farz hac giderlerimizi ve cenazelerimizin kefenini malımızın en temiz

bölümünden karşılarız. Benim kefenim de yanımda hazırdır.⁽¹⁾

- Kefen pak olmalıdır. Zaruret hali hariçinde, cenazeyi necis olan bir kefenle kefenlemek caiz değildir. Dolayısıyla cenazeyi kefenledikten sonra, kefen, cenazeden çıkan veya dışarıdan bulaşan bir necaset sebebiyle necis olursa, necis olan bölüm yıkanmalıdır. Yıkamak mümkün değilse, o bölüm kesilerek alınmalıdır; bu da mümkün değilse, mümkün olduğu takdirde, necis kefen temiz kefenle değiştirilmelidir.

- Cenaze masrafları, kişinin geride bırakmış olduğu maldan karşılanır. Bu hüküm gereğince hayatını kaybeden kişinin geride bırakmış olduğu maldan, her şey-

---

1- Biharu'l-Envar, c.81, s.320; el-Vesail, c.3. s. 760.

den önce kefen ve cenaze işlemleri için gerekli olan sidir, kâfur, su ve mezar yeri masrafı gibi masraflar alınır. Bu masraflar karşılandıktan sonra geriye bir şey kalırsa, sırasıyla borçlarına ve usulüne uygun olarak vasiyetlerine öncelik tanınır. Bu harcamalardan sonra artakalan mal, varisler arasında paylaşılır.

- Vefat eden kadının şahsına ait malı olsa dahi kefen ve cenaze masrafları kocası tarafından karşılanır.
- Cenazeden kopmuş parçalar, kemik içeriyorsa gusül verilerek; tırnak, kıl ve benzeri kemik içermeyen parçalarsa öylece kefenin içine koyularak defnedilir.

CENAZE NAMAZI

Dinden çıkmayan (mürted olmayan) ve Ehlibeyt'e karşı açıkça düşmanlık yapmayan, (nasibî olmayan) altı yaş ve üstünde olan bütün Müslümanların cenazelerine, mezhep ayrımı yapılmaksızın, cenaze namazı kılmak, farz-ı kifayedir.

Doğumdan hemen sonra veya altı yaşına varmadan önce hayatını kaybeden çocukların cenazelerine ise, cenaze namazı kılmak sünnettir; ama ölü olarak dünyaya gelen çocuğun cenazesine, doğumdan önce canlı olsa dahi, cenaze namazı kılmak sünnet değildir.

Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur:

Ümmetinden olup da recmedilerek öldürülenlere ve kendi canına kıyanlara dahi cenaze namazı kılın. Ümmetinden olan hiç kimseyi namazsız bırakmayın.⁽¹⁾

Parçalanmış olan Müslüman cenazenin, sırf etten oluşan vücut parçaları gusül verilmeksizin bir bez parçasına sarılarak defnedilir. Kemik içeren parçaları ise, göğüs bölümünü içermiyorsa, gusül verdikten sonra kefenlenerek cenaze namazı kılınmaksızın defnedilir; göğüs bölümünü içeriyor ise gusül verilip kefenlendikten sonra cenaze namazı da kılınarak defnedilir.

1- el-İstibsar, c.1, s.469; el-Vesail, c.3, s.816.

Cenaze Namazının Gerçeği

Cenaze namazı aslında dua olarak telakki edilmelidir. Dolayısıyla bu namazda abdestli olma şartı aranmamakta, Fatıha Suresi okunmamakta ve sonunda da selam verilmemektedir. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurur:

Cenaze namazında selam yoktur. Çünkü selam rükû ve secdesi olan namazlara özgüdür. Cenaze namazında ise, rükû ve secde yoktur...

Cenaze namazının abdestsiz kılınabilmesinin caiz olması, bu namazda rükû ve secde olmaması ve sırf duadan ibaret olmasından dolayıdır; çünkü Allah'a her halükârda dua edilebilir ve dua etmek için abdestli olma şartı aranmaz.⁽¹⁾

1- el-Vesail, c.2, s.784-785.

Cenaze Namazının Beş Tekbirle Kılınmasının Gerekliliği ve Hikmeti

Ehlibeyt'in velayetine inanan müminlerin cenaze namazını beş tekbirle kılmak farz iken; Ehlibeyt'in velayetini kabul etmeyen diğer Müslümanların cenaze namazı, kendi uygulamalarına uygun olarak dört tekbirle kılınmalıdır. Bu ayrımın sebebi ise, Ehlibeyt İmamları'ndan gelen sayısız hadislerde açıklandığı üzere; Allah Resulü'nün bu yöndeki uygulamasıdır. Allah Resulü Hz. Ali'ye bağlı olan müminlerin cenaze namazını beş tekbirle kılarken; Hz. Ali'ye karşı çıkanlara dört tekbirle namaz kılmışlardır.

Ayrıca Allah Resulü'nün beş tekbirle cenaze namazı kıldırması, bazı hadislerde cenaze namazının günlük beş vakit namazlardan alınmış olmasına bağlanır-

ken; yine Ehlibeyt İmamları'ndan nakledilen birçok hadiste bu farklı uygulamanın asıl sırrının, beş ilkeden oluşan İslam dininin beşinci ve en önemli ilkesi olan velayeti kabul edip etmemekte saklı olduğu kaydedilmiştir.

Ebu Basir, Hz. İmam Cafer Sadık'a (a.s): *"Niçin bizler cenazelerimize beş tekbirle namaz kılarken; diğer mezhepler dört tekbirle kılıyorlar? Bunun sebebi nedir?"* diye sordum. İmam (a.s) şöyle buyurdular:

Çünkü İslam'ın temelini oluşturan ilkeler beş ilkeden ibarettir; namaz, zekât, oruç, hac ve biz Ehlibeyt'in velayetini kabul etmek; Allah Teâlâ her ilke karşısında bir tekbir farz kılmıştır ve siz bu beş ilkenin tamamına iman ederken; diğer mezhepler dördüne iman edip birini yalanlamışlardır; işte

bu yüzden onlar cenazelerine dört tekbirle namaz kılarken, siz beş tekbirle kılıyorsunuz.⁽¹⁾

Hz. İmam Cafer Sadık (a.s) Allah Resulü'nün şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

Yüce Allah beş namaz farz kılmıştır; cenaze namazı için de her namaz karşısında bir tekbir belirlemiştir.⁽²⁾

Hz. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Allah Resulü bazı insanların cenazesine beş tekbirle namaz kılarken bazısına da dört tekbirle cenaze namazı kılardı; Allah Resulü'nün dört tekbirle namaz kıldığı kişiye kuşkuyla bakılırdı. (imanından kuşku duyulurdu).⁽³⁾

1- Biharu'l-Envar, c.81, s.343; el-Cevahir, c.3, s.775.

2- Furu-i Kâfi, c.3, s.181; el-Cevahir, c.3, s.772.

3- Furu-i Kâfi, c.3, s.181; et-Tehzib, c.3, s.197.

Cenaze Namazında Okunan Dualar

Cenaze namazında okunması farz olan özel bir dua söz konusu değildir. Dolayısıyla cenaze namazı kılan kişi, cenaze namazında alınması farz olan tekbirleri dile getirirken, sırasıyla birinci tekbirden sonra kelime-i şehadeti, ikinci tekbirden sonra Allah Resulü, onun pak Ehlibeyt'i ve diğer peygamberlere salâvatı, üçüncü tekbirden sonra mümin erkek ve kadınlara duayı ve eğer vefat eden şahıs, Ehlibeyt'in velayetine inanan kişilerden ise, dördüncü tekbiri dile getirdikten sonra vefat eden bu kişiye mağfiret dilemeyi içeren istediği herhangi bir duayı okuyabilir.

Ancak bununla birlikte, bu alanda Allah Resulü ve Ehlibeyt İmamları'nın uygulamalarından rivayet edilen duaların tercih edilmesi daha uygun ve daha evladır.

Cenaze namazında cenazenin başı namazı kılacak olan kişinin sağına, ayakları ise soluna gelecek şekilde musalla taşı üzerinde veya yer üzerinde sırt üstü yatırılır. Daha sonra namazı kılacak olan kişi, cenazenin göğsü veya karnı hizasında, kibleye doğru ayakta durur.

Namaz kılacak şahsın, erkek cenazenin karnı, kadın cenazesinin ise göğsü hizasında durması tavsiye edilmiştir.

Daha sonra Allah rızası için hazır cenazenin cenaze namazını kılıyorum veya cemaat imamıysa, kıldırıyorum, diye niyet ettikten sonra tekbirler alınır ve her tekbir sonrası daha önce açıklanan dualar okunur.

Ancak cenaze namazından sonra kısa bir dua da okunarak, cenazenin ruhuna Fati-

ha okunması, cenaze için orada bulunan kişilerden helallik istenmesi ve cenazenin yerden kaldırılarak götürülmesine kadar orada beklenmesi iyidir.

Ehlibeyt İmamları'ndan gelen hadisler ışığında cenaze namazında okunması en çok tavsiye edilip gelenekleşen dualar şöyledir:

Birinci Tekbirden Sonra Okunan Dua:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ إِلَهًا
وَأَحَدًا أَحَدًا صَمَدًا فَرْدًا حَيًّا قَيُّومًا دَائِمًا أَبَدًا
لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، أَرْسَلَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ
لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ.

Okunuşu:

Eşhedu en la ilahe illallah; vehdehu la şerîke leh, ilahen vahiden eheden same-den ferden heyyen gayyûmen daimen ebeden lem yettehiz sahibeten ve la ve-leda. Ve eşhedu enne Muhammed'en abduhu ve resuluh, erselehu bi'l-huda ve

dini'l-haggi li-yuzhirehu ale'd-dini kullih,
ve lev kerihel-müşrikun.

Anlamı:

Tanıklık ederim ki, Allah'tan gayrı bir ilah yoktur; O, birdir, tektir, ihtiyaçsızdır, yegânedir, hayat sahibidir, her şeyi kollayıp koruyandır, süresizdir, ebedidir, ne eş, ne de evlat edinmiştir. Ve tanıklık ederim ki; Muhammed O'nun kulu ve Resulüdür; onu hidayet ve hak din üzere göndermiştir ve müşrikler hoşlanmasa da O, bu dini bütün dinlere üstün kılacaktır.

İkinci Tekbirden Sonra Okunan Dua:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى
 مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَارْحَمْ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ،
 كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلَى
 إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَصَلِّ
 عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَالشُّهَدَاءِ
 وَالصِّدِّيقِينَ وَجَمِيعِ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ.

Okunuşu:

Allahumme salli ala Muhammedin ve Al-i Muhammed, ve barik ala Muhammedin ve Al-i Muhammed; verham Muhammeden ve Al-e Muhammed; ke-efzeli ma

salleyte ve barekte ve terahhemte ala İbrahim ve Al-i İbrahim; inneke hemîdun mecîd, ve salli ala cemii'l-enbiyai ve'l-murselîn, ve's-şuhedai ve's-siddigîn, ve cemii ibadillahi's-salihîn.

Anlamı:

Allah'ım Muhammed ve Ehlibeyti'ne salât eyle; Allah'ım Muhammed ve Ehlibeyti'ne bereketini indir; Allah'ım Muhammed ve Ehlibeyti'ne rahmetini gönder; İbrahim ve Ehlibeyti'ne ettiğin salât ve indirdiğin bereket ve rahmetin en üstünüyle. Şüphesiz sen övgüye layık ve pek büyüksün. Bütün peygamberlere, resullere, şahitlere, sıddıklara ve bütün Allah'ın iyi kullarına da salât ve rahmetini gönder.

Üçüncü Tekbirden Sonra Okunan Dua:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ
وَالْمُسْلِمَاتِ، الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ، تَابِعِ
اللَّهُمَّ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ، إِنَّكَ قَاضِي
الْحَاجَاتِ، إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ، إِنَّكَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

Okunuşu:

Allahummeğfir li'l-muminîne ve'l-muminat, ve'l-muslimîne ve'l-muslimat, el-ehyai minhum ve'l-emvat, tabiillahumme beynena ve beynehum bi'l-hayrat, inneke gazi'l-hacat, inneke ala kulli şey'in gadîr.

Anlamı:

Allah'ım, bütün mümin erkek ve kadınları, bütün Müslüman erkek ve kadınları bağışla, onların yaşayanlarını da vefat eden edenlerini de affet; Allah'ım bizimle onlar arasındaki hayır ilişkileri koru; şüphesiz sen dilekleri kabul eden ve her şeye kadir olansın.

**Dördüncü Tekbirden Sonra
Cenazenin Erişkin Bir Erkek
Olması Durumunda Okunan Dua:**

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمَسْجِي قُدَّامَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ
عَبْدِكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ، نَزَلَ بِكَ، وَأَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ
بِهِ، اللَّهُمَّ إِنَّكَ قَبَضْتَ رَوْحَهُ إِلَيْكَ، وَقَدْ احتَاجَ
إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَن عَذَابِهِ، اللَّهُمَّ إِنَّا
لَا نَعْلَمُ مِنْهُ إِلَّا خَيْرًا، وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنَّا، اللَّهُمَّ
إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي إِحْسَانِهِ، وَإِنْ كَانَ
مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَن سَيِّئَاتِهِ، وَاعْفِرْ لَنَا وَلَهُ،
اللَّهُمَّ احْشُرْهُ مَعَ مَنْ يَتَوَلَّاهُ وَيُحِبُّهُ، وَأَبْعِدْهُ

مَمَّنْ يَتَبَرَّأُ مِنْهُ وَيُبْغِضُهُ، اَللّٰهُمَّ اَلْحِقْهُ بِنَبِيِّكَ
 وَعَرِّفْ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ، وَارْحَمْنَا اِذَا تَوَفَّيْتَنَا يَا اِلٰهَ
 الْعَالَمِيْنَ، اَللّٰهُمَّ اَكْتُبْهُ عِنْدَكَ فِيْ اَعْلٰى عِلِّيِّیْنَ،
 وَاخْلُفْ عَلٰى اَهْلِهِ فِي الْغَابِرِيْنَ، وَاجْعَلْهُ مِنْ
 رُفَقَاةِ مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ الطَّاهِرِيْنَ، وَارْحَمْهُ وَاِيَّانَا
 بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ، اَللّٰهُمَّ عَفْوِكَ
 عَفْوِكَ عَفْوِكَ.

Okunuşu:

Allahumme, inne haze'l-musecca gudda-
 mena abduke vebnu abdike vebnu eme-
 tik, nezele bike ve ente hayru menzûlin
 bih. Allahumme, inneke gabezte ruhehu

ileyke ve ged ihtace ila rahmetike ve ente ğaniyyun an azabih. Allahumme inna la ne'lemu minhu ille hayra, ve ente a'lemu bihi minna. Allahumme in kane muhsinen fe-zid fi ihsanîh, ve in kane musîen fe-tecavez en an seyyiatih, veġfir lena ve lehu; Allahummehşurhu mee men yetevellahu ve yuhibbuh, ve eb'idhu mimmen yeteberreu minhu ve yubġizuh. Allahumme elhighu bi-nebiyyike ve arrif beynehu ve beyneh; verhemna iza teveffeytena ya ilahe'l-âlemin. Allahummektubhu indeke fi a'la illiyyîn; vehluf ala ehlihi fi'l-ġabirîn, vec'alhu min rufegai Muhammedin ve Alihi't-tahirîn; verhamhu ve iyyana bi-rahmetike ya erhame'r-rahimîn. Allahumme, afveke, afveke, afvek.

Anlamı:

Allah'ım, bu önümüzdeki örtülü olan cenaze, senin kulundur; senin erkek ve kadın kullarının oğludur; sana dönmüştür; sen ise kendisine dönülenlerin en hayırlısısın; Allah'ım, sana gelmesi üzere onun ruhunu aldın, artık senin rahmetine muhtaç olmuştur; sen ise, ona azap etmeğe muhtaç değilsin; Allah'ım, biz onun hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyoruz; sen ise onu bizden daha iyi tanıyorsun; Allah'ım, iyilerden ise, onun iyiliğini daha da artır ve şayet kötülerden ise, onun kötülüğünden geç; bizi ve onu bağışla; Allah'ım, onu dost edindiği ve sevdiği kimselerle birlikte haşret; teberri ettiği ve nefret duyduğu kimselerden ise uzaklaştır; Allah'ım, onu kendi Peygamber'ine ulaştır ve onları birbiriyle tanış-

tır; bizim ruhumuzu aldığın zaman ise, bize merhamet et; ey âlemlerin ilahı, Allah'ım, onu, kendi katında en yüce olanlardan kıl; onun geride bıraktığı kişilere sen kendin halef ol; onu Muhammed ve pak Ehlibeyti'nin arkadaşlarından kıl; ona da bize de kendi rahmetinle yaklaş; ey rahmet gösterenlerin en merhametlisi, Allah'ım, affet, affet, affet.

**Dördüncü Tekbirden Sonra
Cenazenin Erişkin Bir Kadın
Olması Durumunda Okunan Dua:**

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ الْمُسَجَّاةَ قُدَّامَنَا أَمْتِكَ وَابْنَتُ
عَبْدِكَ وَابْنَةُ أَمْتِكَ، نَزَلَتْ بِكَ، وَأَنْتَ خَيْرُ
مَنْزُولٍ بِهِ، اللَّهُمَّ إِنَّكَ قَبَضْتَ رَوْحَهَا إِلَيْكَ،
وَقَدْ اِحْتَاَجْتُ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنِ
عَذَابِهَا، اللَّهُمَّ إِنَّا لَا نَعْلَمُ مِنْهَا إِلَّا خَيْرًا، وَأَنْتَ
أَعْلَمُ بِهَا مِنَّا، اللَّهُمَّ إِنْ كَانَتْ مُحْسِنَةً فَزِدْ
فِي إِحْسَانِهَا، وَإِنْ كَانَتْ مُسِيئَةً فَتَجَاوَزْ عَنْ
سَيِّئَاتِهَا، وَاعْفِرْ لَنَا وَلَهَا، اللَّهُمَّ احْشُرْهَا مَعَ

مَنْ تَتَوَلَّاهُ وَتُحِبُّهُ، وَأَبْعِدْهَا مِمَّنْ تَتَبَرَّأُ مِنْهُ
 وَتُبْغِضُهُ، اللَّهُمَّ الْحَقِّهَا بِنَبِيِّكَ وَعَرِّفْ بَيْنَهَا
 وَبَيْنَهُ، وَارْحَمْنَا إِذَا تَوَفَّيْتَنَا يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ،
 اللَّهُمَّ اكْتُبْهَا عِنْدَكَ فِي أَعْلَى عِلِّيِّينَ، وَاخْلُفْ
 عَلَى أَهْلِهَا فِي الْغَابِرِينَ، وَاجْعَلْهَا مِنْ رُفَقَاءِ
 مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، وَارْحَمْهَا وَإِيَّانَا
 بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ عَفْوِكَ
 عَفْوِكَ.

Okunuşu:

Allahumme, inne hazihî'l-müseccate gud-
damena emetuke vebnetu abdike veb-

netu emetik; nezelet bike ve ente hayru menzûlin bih. Allahumme inneke gabezte ruheha ileyke ve gedhtacet ila rahmetik, ve ente ğaniyyun an azabiha. Allahumme inna la ne'lemu minha illa hayra, ve ente a'lemu biha minna. Allahumme in kanet muhsineten fe-zid fi ihsaniha ve in kanet musîeten fe-tecavez an seyyiatiha; veğfir lena ve leha. Allahummehşurha mee men tetevellahu ve tuhibbuh, ve eb'idha mimmen teteberreu minhu ve tubğizuh. Allahumme, elhigha bi-nebiyyike ve arrif beyneha ve beyneh; verhemna iza tevefeytena ya ilahe'l-âlemîn. Allahumme, uktubha indeke fi a'la illiyyîn; vehluf ala ehliha fi'l-ğabirîn; vec'elha min rufekai Muhammedin ve Alihi't-tahirîn; verhemha ve iyyana birahmetike ya erheme'r-rahimîn. Allahumme, afveke, afveke, afvek.

Anlamı:

Erkek için okunan duayla aynı anlamı taşır; sadece kipler ve zamirler farklıdır ve “oğlu” ifadesi yerine “kızı” ifadesi kullanılmıştır.

**Dördüncü Tekbirden Sonra Cenazenin
Buluğ Çağına Ermemiş Bir Erkek Çocuğu
Olması Durumunda Okunan Dua:**

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمُسْجِي قُدَّامَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ
عَبْدِكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ، نَزَلَ بِكَ وَأَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ
بِهِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِأَبَوَيْهِ وَلَنَا سَلَفًا وَفَرَطًا وَأَجْرًا
بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Okunuşu:

Allahumme inne haze'l-musecca gudda-
mena abduke vebnu abdike vebnu eme-
tik, nezele bike ve ente hayru menzûlin
bih. Allahummec'elhu li-ebeveyhi ve lena
selefen ve fereten ve egra; bi-rahmetike
ya erhame'r-rahimîn.

Anlamı:

Allah'ım, bu önümüzde örtülü olan cenaze senin kulundur; senin erkek ve kadın kulunun oğludur; sana dönmüştür; sen kendisine dönülenlerin en hayırlısısın; Allah'ım, onu kendi rahmetinle ebeveyni ve bizler için, hayır amel, önceden gönderilen sevap ve mükafat vesilesi kıl; şüphesiz sen rahmet gösterenlerin en merhametlisisin.

**Dördüncü Tekbirden Sonra Cenazenin
Buluğ Çağına Ermemiş Bir Kız Çocuğu
Olması Durumunda Okunan Dua:**

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ الْمَسْجَاةَ قُدَّامَنَا أُمَّتِكَ وَابْنَتُ عَبْدِكَ
وَابْنَتُ أُمَّتِكَ، نَزَلَتْ بِكَ، وَأَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ بِهِ،
اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا لِأَبَوَيْهَا وَلَنَا سَلْفًا وَفَرَطًا وَأَجْرًا
بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Okunuşu:

Allahumme inne hazihi'l-museccate gud-
damena emetuke vebnetu abdike veb-
netu emetik; nezelet bike ve ente hayru
menzûlin bih. Allahummec'elha li-ebe-
veyha ve lena selefen ve fereten ve ecra;
bi-rahmetike ya erheme'r-rahimîn.

Anlamı:

Erkek çocuk için okunan duanın anlamının aynısıdır; değişen sadece erkek çocuk yerine kız çocuğu tabiri ve zamirlerdir.

**Dördüncü Tekbirden Sonra Cenazenin
Mezhebi Bilinmeyen veya Mustazaf
(Hakkı Anlama İmkânı Bulunmayan)
Birisi Olması Durumunda Okunan Dua:**

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ
عَذَابَ الْجَحِيمِ.

Okunuşu:

Allahummeğfir lillezine tabû vettebeû se-
bîlek, ve gihim azabe'l-cehim.

Anlamı:

Allah'ım, tövbe edip senin yoluna tabi
olanları affet ve onları cehennem azabın-
dan koru.

Beşinci Tekbir:

Dördüncü tekbirin duaları okunduktan sonra beşinci tekbir alınarak namaz sonlandırılır. Bu tekbirden sonra özel dua okunmaz.

Yukarıda naklettiğimiz dualar bu husustaki faziletli dualardandır; bu duaları kısaltarak okumak da yeterlidir. Örneğin; cenaze namazı aşağıdaki şekilde kılınsa da yeterlidir:

Cenaze Namazının Kısa Şekli

- Birinci tekbirden sonra şöyle denilir:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
رَسُولُ اللَّهِ.

Eşhedu en la ilahe illallah ve eşhedu enne Muhammeden Resulullah.⁽¹⁾

- İkinci tekbirden sonra şöyle denilir:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ.

Allahumme, salli ala Muhammadin ve Al-i Muhammed.⁽²⁾

1- "Tanıklık ederim ki, Allah'tan gayrı bir ilah yoktur ve tanıklık ederim ki, Muhammed O'nun resulüdür."

2- "Allah'ım, Muhammed ve Ehlibeyti'ne salât

- Üçüncü tekbirden sonra şöyle denilir:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ.

Allahummeğfir li'l-mu'minîne ve'l-mu'minat.⁽¹⁾

- Dördüncü tekbir alındıktan sonra şöyle denilir:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِهَذَا الْمَيِّتِ

Allahummeğfir li-haze'l-meyyit.⁽²⁾

- Beşinci tekbirle de namaz sonlandırılır.

eyle (rahmetini indir).”

1- “Allah’ım, mümin erkek ve kadınları bağışla.”

2- “Allah’ım, bu ölen kimseyi bağışla.”

Cenaze Namazıyla İlgili Diğer Hükümler

- 1- Her şeyden önce, cenaze namazında niyet edilir. Yani bütün ibadetlerde olduğu gibi, cenaze namazının da Allah rızası için kılınması gerekmektedir.
- 2- Kendisine namaz kılınacak olan cenaze niyette belirtilir; örneğin, “şu önümde hazır bulunan cenazenin namazını kılıyorum” şeklinde, cenaze belirtilir. Zira bu da niyetin diğer bir parçasıdır.
- 3- Cenaze namazı kibleye doğru kılınır.
- 4- Cenaze namazı ayakta kılınır. Ayakta kılınamazsa, günlük namazlarda olduğu gibi, oturarak ve bu da mümkün olmazsa, uzanık olarak kılınır.
- 5- Cenaze namazı kılan kişinin üzerinde bulunan giysiler, cenaze namazı kılınan

yer ve cenaze kefeni mubah, yani helal olmalıdır. Dolayısıyla bunlardan birisi gasbî olursa, kılınan cenaze namazı geçersiz olur.

6- Cenaze ile cenaze namazı kılan kişinin arasında perde ve benzeri herhangi bir engel olmamalıdır.

7- Cenaze ile cenaze namazı kılan kişinin arasında normal mesafenin üzerinde bir uzaklık olmamalıdır.

Dolayısıyla Ehlisünnet mezheplerinde cevaz verilen, uzaktaki bir cenazeye gıyaben cenaze namazı kılma hükmü, Ehlibeyt fıkhında geçersizdir. Zira Allah Resulü ve Ehlibeyt İmamları'nın birçok ashabının uzak yerlerde vefat ettikleri bilinmesine rağmen, ne Allah Resulü'nün ne de Ehlibeyt imamları'nın bunların ce-

nazelerine gıyaben cenaze namazı kıldıkları rivayet edilmemiştir.

8- Cenazeye gusül ve yerine göre teyemmüm verildikten ve kefenledikten sonra cenaze namazı kılınır; bunlar yapılmadan önce cenaze namazı kılınamaz.

9- Bunlardan birinin imkân haricinde olması, diğer işlemlerin yükümlülüğünü kaldırmaz. Dolayısıyla bir cenazeye gusül veya yerine göre, gusül yerine teyemmüm verilmesi mümkün olmazsa, bu işlemler yapılmaksızın kefenlenmeli ve cenaze namazı kılındıktan sonra toprağa verilmelidir.

Aynı şekilde kefenlemek de mümkün olmazsa, bu durumda avret mahalli ot ve benzeri şeylerle kapatılmalı ve cenaze namazı kılındıktan sonra toprağa verilmelidir.

Yeri gelir de bir cenazenin, gusül ve kefenleme işlemlerinin imkânsızlığına ilaveten defnedilmesi bile mümkün olmazsa, yine de cenaze namazı kılındıktan sonra o haliyle bırakılmalıdır.

10- Ehlibeyt İmamlarından gelen mütevatir hadislerde, ibadetlerin ifasında Ehlibeyt'in velayetini kabul etmek bir ön şart olarak belirtildiğinden dolayı, Ehlibeyt fikhı gereğince cenaze namazını kılan kişinin, Oniki İmamların (a.s) imametine inanıyor olması şarttır. Dolayısıyla Oniki İmamların imametine inanmayan Sünnî Müslümanların, Ehlibeyt izcisi kişilerin cenazelerine kılacağı cenaze namazı yeterli değildir ve bu görevi Ehlibeyt mektebi izcilerinin boynundan kaldırmaz.⁽¹⁾

1- bk. el-Vesail, c.1, s.90.

Bu nedenle, bazı cemevlerinde yapıldığı gibi, Sünnî imamlara kıldırılan cenaze namazı ve yaptırılan cenaze gusül ve kefin işlemi, İmam Cafer Sadık (a.s) buyruğu gereğince, geçersiz olmasıyla birlikte, bu görevi, orada bulunan Ehlibeyt izcilerinin boynundan da düşürmemektedir.

11- Cenaze namazı bütün mükellefler üzerine farz-ı kifaye olsa da, cenazenin diğer işlemlerinde olduğu gibi, namazını kılmak konusunda da cenazeden; miras almada öncelikli olan velisi, diğer insanlardan önceliklidir.

Ancak vefat etmiş olan bir kadının cenaze namazını kılmak hususunda kocası; o kadının anne, baba, evlat ve kardeş de dâhil olmak üzere bütün akrabalarından önceliklidir.

Ebu Basir şöyle diyor: Hz. İmam Cafer Sadık'a (a.s): "Vefat eden bir kadına cenaze namazı kılmak için kim öncelik taşır?" diye sordum. İmam: (a.s): "Kocası" buyurdular. Ben: "Koca, baba ve oğuldan da mı önde gelir?" diye sordum. İmam (a.s): "Evet, ona gusül de verebilir." buyurdular."⁽¹⁾

Cenaze Namazının Sünnetleri

- 1- Cenaze namazı kılan kişinin, niyet öncesinde üç defa: "es-Salât" demesi.
- 2- Cenaze namazı kılan kişinin abdestli olması.
- 3- Cenaze namazı kılan kişinin, erkek cenazenin karnı hizasında; kadın cenazenin ise göğsü hizasında durması.

1- Furu-i Kâfi, c.3, s.177; el-Vesail,, c. 2, s.802.

- 4- Cenaze namazı kılan kişinin, ayakkabılarını ve çorabını çıkarıp yalın ayakla namaz kılması.
- 5- Cenaze namazında tekbirleri alırken, özellikle de birinci tekbiri alırken ellerin kulak hizasına kadar kaldırılması.
- 6- Mescidü'l-Haram hariç, cenaze namazının cami içerisinde kılınmaması.
- 7- Cenaze namazının, cenaze namazları için hazırlanmış olan özel bölmede kılınması.
- 8- Cenaze namazının cemaatle kılınması.
- 9- Cenaze namazı bittikten sonra, cenaze namazını kıldıran imamın, cenazenin alınmasına kadar yerinde beklemesi.

CENAZENİN TOPRAĞA VERİLMESİ

Müslüman cenazelerin, yırtıcı hayvanlardan korunacak ve kokunun dışarı sızmasını önleyecek şekilde yerde kazılan mezar içerisinde, açıklanacak usule uygun olarak defnedilmesi bütün mükellef Müslümanlara farz-ı kifayedir.

Denizde vefat eden kişinin cenazesinin karaya götürülerek defnedilmesi, cesedin kokuşması ve benzeri nedenlerle mümkün olmazsa, gusül, hanût, kefen ve namaz işlemleri yapıldıktan sonra, cenaze, suda batacak şekilde bir tabut ve benzeri

bir şey içine koyulduktan veya ayaklarına taş ve benzeri ağır bir nesne bağlandıktan sonra denize bırakılmalıdır.

Karada defnedildiği takdirde düşmanları tarafından mezarından çıkarılarak saygısızlığa maruz kalabileceğinden endişe duyulan cenaze de aynı şekilde denize bırakılmalıdır.

Cenazenin yüzü kibleye doğru olacak şekilde defnedilmesi farzdır. Buna göre, Kâbe'nin kuzeyinde bulunan yaşadığımız bu bölgelerde, cenazenin başı batıya, ayakları ise doğuya gelecek şekilde sağ omuzu üzerine yatırılarak defnedilmesi gerekmektedir.

Cenazeden ayrılan tırnak, diş ve kıllar dâhil tüm parçalar cenazeye birlikte defnedilmelidir.

t.me/caferilikcom

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Mezarın Açılması

Aşağıda zikredilen istisna durumlar haricinde, defnedilmiş olan bir cenazenin mezarının açılması haramdır.

a) Çok uzun bir zaman geçmesi sonucunda cenazenin tamamıyla çürüyüp toprağa dönüştüğü yönünde yakın oluşursa.

Ancak söz konusu mezar, peygamber, imam, şehit veya Allah'ın salih bir kuluna ait ise vefat tarihinin üzerinden asırlar geçse bile açılması caiz değildir.

b) Cenaze, kasıtlı olarak veya kasıtsızca başkasına ait olan bir yere, sahibinin rızası alınmaksızın defnedilmişse.

Ancak yerin sahibi ücret karşılığında veya ücretsiz olarak cenazenin o yerde kalmasına izin verirse, mezarın açılması ve cenazenin oradan çıkarılması caiz değildir.

c) Bozulmamış olması ve saygısızlık olmaması kaydıyla; mazeretsizce gusülsüz, kefensiz veya hanûtsuz defnedilen bir cenazenin, bu işlemlerin yapılması için.

Ancak geçerli bir mazeret sebebiyle bu hususta bir eksiklik olmuşsa, mazeret kalktıktan sonra bu işlemlerin yapılması amacıyla mezarın açılması caiz değildir. Keza, cenaze namazı kılınmaksızın defnedilen bir cenazenin de namazını kılmak amacıyla mezarından çıkarılması caiz değildir; aksine bu durumda cenaze namazı, mezar üzerinde kılınmalıdır.⁽¹⁾

d) Herhangi bir hakkın ispatı, cenazenin görülmesini gerektiriyorsa.

e) Cenaze, çöplük yeri gibi kendisine say-

1- bk. Men La Yahzuru' l-Fakih, c.1, s.103.

gırsızlık sayılan bir yerde defnedilmişse.

f) Cenaze, yırtıcı hayvanlar, sel ve benzeri doğal afetler veya düşmanların zarar verebileceği endişesi duyulan bir yerde defnedilmişse.

g) Vefat eden şahıs, cenazesinin kutsal mekânlardan birinde toprağa verilmesini vasiyet ettiği halde, kasıtlı olarak başka bir yerde defnedilmişse. Ancak cenazenin bozulmamış olması kaydıyla.

Definle İlgili Sünnetler

1- Tabutun arkasında veya yanında yürümek suretiyle cenaze merasimine katılmak ve cenazenin taşınması sırasında tabutun ön sağ köşesinden başlayarak tabutun dört köşesinden tutup cenazenin taşınmasına yardımcı olmak.

İmam Ali (a.s) şöyle buyurur:

Cenaze merasimine katılan kişiye, yüce Allah dört açıdan sevap yazar; bir sevap cenazeye eşlik ettiği için, bir sevap ona namaz kıldığı için, bir sevap defnedilinceye kadar beklediği için, bir sevap da baş sağlığında bulunduğu için.⁽¹⁾

İmam Bakır (a.s) şöyle buyurur:

Bir Müslümanın cenaze merasimine katılan kişiye kıyamet gününde dört şefaathakkı verilir ve cenaze merasimi boyunca vefat eden kişi için hangi duada bulunursa, bir melek de “bu dua aynen senin için de kabul olsun” şeklinde onun hakkında dua eder.⁽²⁾

1- Furu-i Kâfi c. 3, s.173; el-Vesail,- c. 2, s.822.

2- Furu-i Kâfi c. 3, s.173; el-Vesail,- c. 2, s.821.

Yine İmam Bakır (a.s) şöyle buyurur:

Yüce Allah, tabutun dört köşesinden tutup da cenazenin taşınmasına yardım eden kişinin kırk büyük günahını bağışlar.⁽¹⁾

2- Cenazenin hızlıca değil de, yavaş yavaş mezara indirilmesi.

Bu nedenle cenaze, mezara bir kaç metre mesafe kaldığında yere konup kısa bir süre beklenir, ardından oradan da alınıp biraz daha mezara yaklaştırılarak tekrar yere konur ve üçüncü defada mezarın kenarına kadar getirilir.

Ayrıca erkek cenazesinin, mezarın ayakucu tarafından, cenazenin baş tarafından başlayarak, kadın cenazesinin ise me-

---

1- Furu-i Kâfi c. 3, s.174; el-Vesail,- c. 2, s.828.

zarın kible yönü tarafından, enlemesine mezara indirilmesi sünnettir.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Cenaze, mezara getirilirken aceleyle ansızın mezara indirilmemelidir; zira mezar, çok büyük korkuları barındıran bir yerdir. Cenazeyi taşıyan kişiler de sırların açığa çıkacağı günün zorluklarından Allah'a sığınmalıdırlar. Mezara yaklaşırken cenazeyi mezarın yakınında yere koysunlar, sonra oradan alıp biraz daha yaklaştırsınlar ve vefat eden kişinin, kendisini mezara hazırlayabilmesi için biraz beklesinler. Sonra da cenazeyi alıp mezarın kenarına kadar getirsinler...

Cenaze mezara indirildiğinde ise; **"Allah'ım, bu mezarı cennet bahçelerinden bir bahçe kıl, ateş kuyularından bir**

kuyu değil” denerek, dua edilir. ⁽¹⁾

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Her şeyin bir kapısı vardır, mezarın kapısı ise ayakucu tarafıdır. Dolayısıyla, cenazeyi mezara koyarken mezarın ayakucundan koymalısın.

Ölen kişi (kıyamet gününde yeniden dirilip de) mezardan çıktığında mezarın ayakucundan çıkacaktır...⁽²⁾

3- Cenaze mezara konduktan sonra kefen bağlarının çözülmesi.

4- Cenaze yüzünün açılması ve cenaze yüzünün, mezarın baş tarafında topraktan yapılmış olan yastığın üzerine konması.

5- Cenazenin mezarda sırtı üstüne dön-

1- Men La Yahzuruhu'l-Fakih, c.1, s.107.

2- el-Vesail,- c. 2, s.849.

mesini engellemek için arkasına kerpiç, taş ve benzeri şeyler konması.

6- Cenaze, mezara indirilirken, şeytanın şerrinden Allah'a sığınılması ve şu duayı okuyarak cenazenin mezara indirilmesi;

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ
إِلَى رَحْمَتِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

Okunuşu:

Bismillahi ve billah ve ala milleti Resulillah.
Allahumme ila rahmetike la ila azabik.⁽¹⁾

Anlamı:

Allah'ın adıyla, Allah'ın yardımıyla ve Resulullah'ın dini üzere. Allah'ım, rahmetine gelsin, azabına değil.

1- bk. Biharu'l-Envar, c.82, s.53.

7- Cenazenin üzeri kapatılmadan önce Fatiha, İhlâs, Felak, Nas sureleri ve Ayete'l Kürsi'nin okunması.

8- Dikkatini çekercesine elle cenazenin sağ omzuna dokunularak Ehlibeyt İmam-ları'ndan nakledilen telkin duasıyla hak inancın kendisine telkin edilmesi.

Muhammed İbn İclan şöyle diyor: Hz. İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurdularını duydum:

Cenazeyi mezara indirdiğinizde ona en yakın olan kişi cenazenin başucunda bulunsun; kefenini yüzünden açıp yüzünü toprak üzerine koysun; Allah'ın ismini ansın, şeytanın şerrinden Allah'a sığınsın; Fatiha, İhlâs, Felak, Nas surelerini ve Ayete'l-Kürsi'yi okusun. Sonra da Allah'ın birliğine, Muhammed'in peygamberliğine tanıklık

etmekle başlayarak zamanının imamına kadar birer birer imamların isimlerini anıp onların imametine inanmayı telkin etsin.⁽¹⁾

Ehlibeyt'ten nakledilen telkin duası, açıklamasıyla birlikte ayrıca zikredilecektir.

9- Mezarın yerden olan yüksekliğinin dört açık parmak miktarında olması, diklemesine değil de, dörtgen şeklinde yere paralel olarak düzenlenmesi.

10- Mezarın üzerine, baş tarafından başlayarak ayakucuna ve oradan da tekrar baş tarafında bitirilecek şekilde su dökülmesi, geri kalan suyun da mezarın ortasına boşaltılması.

İbn Ebi Umeyr şöyle diyor: İçimizden birisi mezara su dökülmesinin hikmetini

---

1- el-Vesail, c.2. s. 844; Furu-i Kâfi, c.3, s.195.

İmam Sadık'a (a.s) sorduğunda İmam (a.s) şöyle buyurdular:

Mezarın toprağı ıslak olduğu sürece azap ondan uzak tutulur.⁽¹⁾

11- Mezarın üzerine su döküldükten sonra orada bulunanların, özellikle de cenaze namazına katılamayan kişilerin el parmaklarını açıp, mezarın üzerine bastırmaları ve yedi defa Kadir Suresi'ni okuyarak, bunun sevabını vefat eden kişiye hediye etmeleri, bu kişi için Allah'tan af dilemeleri ve şu duayı okumaları:

اللَّهُمَّ جَافِ الْأَرْضَ عَنِ جَنْبِيهِ وَاصْعِدْ إِلَيْكَ
رُوحَهُ وَلَقِّهِ مِنْكَ رِضْوَانًا وَأَسْكِنْ قَبْرَهُ مِنْ
رَحْمَتِكَ مَا تُغْنِيهِ بِهِ عَنِ رَحْمَةِ مَنْ سِوَاكَ.

1- Furu-i Kâfi, c.3, s.196.

Okunuşu:

Allahumme cafi'l-arze an cenbeyhi ve as'id ileyke ruhehu ve leggihi minke rizvana; ve eskin gabrehu min rahmetike ma tuğnihi bihi an rahmeti men sivak.

Anlamı:

"Allah'ım, bu kişinin mezarını genişlet, ruhunu kendi katına yükselt, kendi rızanı ona ulaştır ve mezarında onu başkasına ihtiyaçsız kılacak rahmetini ona indir."

Açıktır ki bu duayı okurken, Arapça'da farklı olan kadın ve erkek kiplerinin, usülüne uygun olarak yerine getirilmesine dikkat edilmelidir. Yukarıdaki dualar, erkek kipine uygun olarak okunmuştur.

Bu arada Hz. İmam Sadık (a.s) ve İmam

Rıza'dan (a.s) nakledilen bazı rivayetlerde bu duanın, yalnızca cenazenin toprağa verilmesinden hemen sonra değil, aksine mezara yapılan her ziyaret esnasında el parmaklarının mezar toprağına batırılarak okunması da tavsiye edilmiştir.⁽¹⁾

12- Vefat eden kişinin ailesine baş sağlığı vermek ve onların acısını paylaşmak, özellikle de defin işlemi sonrası.

Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur:

Musibete uğrayan (yakınlarından birini kaybeden) kişiye baş sağlığında bulunan kişi, yakınıni kaybeden kişinin kazanmış olduğu sevabın aynısını eksiksiz olarak elde etmiş olur.⁽²⁾

1- Men La Yahzuruhu'l-Fakih, c.1, s.108.

2- el-Vesail, c.2, s.871

13- Üç gün boyunca acılı ailenin evine yemek göndermek.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurur:

Cafer İbn Ebu Talip şehit olunca, Allah Resulü (s.a.a) Hz. Fatıma'dan (a.s) üç gün boyunca yemek yapıp (Cafer'in eşi olan) Esmâ binti Umeys'e götürmelerini istediler; Hz Fatıma da üç gün boyunca yemek yapıp beraberindeki kadınlarla birlikte Esmâ'nın evine gidip onu yalnız bırakmadılar. Böylece yakınını kaybeden kişinin evine üç gün boyunca yemek götürmek sünnet haline geldi.⁽¹⁾

1- Furu-i Kâfi, c.3, s.217; el-Vesail, c.2, s.888.

HEDİYE (DEFİN GECESİ) NAMAZI

Defin işlemleri sonrasında ilk gecede “Hediye Namazı” olarak isimlendirilen iki rekât namaz kılınıp sevabının vefat eden kişinin ruhuna hediye edilmesi, Allah Resulü ve Ehlibeyt İmamları’nca önemle tavsiye edilen başka bir sünnettir.

Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur:

Hayatını kaybeden kişi için defnedildiği gecenin ilk anlarından daha korkulu bir an yoktur, öyleyse vefat eden yakınınız hakkında sadaka vererek onun için rahmet kazanın; bunu yapı-

mıyorsanız, biriniz onun için iki rekât namaz kılsın... ve bunun sevabını ise ona hediye etsin.

Bu namazın kılınış şekli ise şöyledir:

Birinci rekâta Fatiha'dan sonra Ayete'l-Kürsi, ikinci rekâta ise Fatiha'dan sonra on defa Kadir Suresi okunur; namaz selamı sonrasında ise: *"Allah'ım, Muhammed ve Ehlibeyt'ine rahmet eyle ve bu iki rekât namazın sevabını fulan kimsenin mezarına ulaştır."* şeklinde dua edilir.

CENAZEYE DOKUNMA GUSLÜ

İster küçük olsun, ister büyük olsun, ister Müslüman olsun, ister gayrimüslim olsun, hayatını kaybeden bir insanın cenazesine, soğuduktan sonra ve gusül verilmeden önce dokunmak, dokunan kişi için cenazeye dokunma guslünü farz kılmaktadır. Cenazeye soğumadan önce veya gusül verildikten sonra yahut elbise ve kefen gibi bir şey üzerinden dokunmak veya cenazenin saçı ve sakalı gibi bedenindeki kıllara dokunmak ise, cenazeye dokunma guslünü farz kılmaz. Ama bu durumda da, dokunan uzvun yıkanması, her ne kadar zorunlu olmasa da evladır.

Cenazeden ve keza canlı bir insandan kopan parçalara dokunmak da, kemik içerdiği takdirde cenazeye dokunma guslünü farz kılarken, sırf etten oluşan parçalara dokunmak ise, gusül mükellefiyetini doğurmaz.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken konu şudur ki: Her ne kadar soğumadan önce cenazeye dokunmak, gusül sorumluluğunu getirmiyorsa da, fakat dokunan veya dokunulan uzuv ıslak ise, bu, dokunan uzvun necis olmasına yol açmaktadır; dolayısıyla da o uzvun yıkanması icap etmektedir.

Muhammed İbn Müslim şöyle diyor: İmam Muhammed Bakır'a (a.s); "Hayata veda eden kişinin gözlerini kapatan kişinin gusül dökmesi zorunlu mudur?" diye sordum. İmam (a.s) şöyle buyurdular:

Henüz bedeni sıcak iken dokunmuşsa, gusül alması gerekmez; ama bedeni soğuduktan sonra dokunursa gusül alması gerekiyor.

Ben: “Cenazeye gusül veren kişinin de gusül alması gerekiyor mu?” diye sordum. İmam (a.s): “*Evet*” buyurdular. Ben: “Cenazeye gusül verdikten sonra kendi guslünü yerine getirmeden önce cenazeyi kefenleyebilir mi?” diye sordum. İmam (a.s) şöyle buyurdular:

Cenazeye gusül verdikten sonra elini omuzlardan aşağıya doğru yıkar, ardından cenazeyi kefenler ve daha sonra da kendi guslünü yerine getirir...⁽¹⁾

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurur:

1- el-Vesail, c.2, s.927..

Cenazeye gusül veren şahıs gusletmelidir. Cenaze henüz sıcak iken birisi onu öperse, bu kişiye gusül farz olmaz; ama soğuduktan sonra ona dokunur veya öperse, gusletmelidir. Cenazenin guslü verildikten sonra ise onu öpmenin veya ona dokunmanın bir mahzuru yoktur.⁽¹⁾

Boynunda cenazeye dokunma guslü olan kişinin, camilere, Allah Resulü ve Ehlibeyt İmamları'na ait türbelere girmesi, bu mekânlarda durması ve ayrıca secde içeren ayetler de dâhil olmak üzere Kur'an-ı Kerim'den dilediği bölümünü okuması caizdir. Ancak Kur'an-ı Kerim'in ayetlerine, Allah Teâlâ'nın Esmâ'ül-Hüsna'sına ve Ondört Pak Masum'un mübarek

---

1- Furu-i Kâfi c. 3, s.160; el-Vesail, c.2, s.930

isimlerine dokunması, namaz kılması, hac farizasında tavaf yapması ve benzeri abdestli olmayı gerektiren işleri yapması, gusül etmeden önce caiz değildir. Bu amelleri yapabilmesi için gusletmesi ve ayrıca abdest alması farzdır.

TELKİN

Daha önce de işaret edildiği üzere cenaze mezara indirildiğinde üzeri kapatılmadan önce, Ehlibeyt'ten nakledildiği şekilde hak itikadın kendisine telkin edilmesi, önemli sünnetlerdendir. Bunun, mezar da Nekir ve Münker isimli iki melek tarafından yapılacak olan sorgulamada, ona yardımcı olacağı kaydedilmiştir.

Burada, Ehlibeyt'ten nakledilen telkin duasına Türkçesiyle birlikte aşağıda yer vereceğiz. Ancak bundan önce, cenazenin toprağa verilmesi ve defin esnasında okunması uygun olan sure, ayet ve dualar hususunda İmam Rıza'dan (a.s) nak-

ledilen bir hadise yer vermeği uygun buluyoruz. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurur:

Cenazeyi mezara götürdüğünüzde onu ansızın mezara indirmeyin; çünkü mezar onun için çok korkunçtur; sırların açığa çıkacağı günün korkusundan Allah'a sığınırız. Aksine, cenazeyi, mezarın kenarına varmadan az önce yere indirin, biraz bekleyin, sonra mezarın kenarına kadar getirip tekrar yere indirin; sonra da onu cenaze velisinin görevlendirmiş olduğu kişi, tek başına veya birisinden yardım alarak mezara indirsin. Mezara baktığınızda şöyle dua edin:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَلَا
تَجْعَلْهَا حُفْرَةً مِنْ حُفْرِ النَّيْرَانِ.

“Allahumme c’elha ravzaten min riya-zi’l-cenne, ve la tec’elha hufreten min huferi’n-nîran.”⁽¹⁾

(Cenazeyi mezara indirecek kişi) mezara indiğinde Fatıha, Felak, Nas Sureleri’ni ve Ayete’l-Kürsi’yi okusun; mezarın ortasında durduğunda ise Te-kasur Suresi’ni ve şu ayeti tilavet etsin:

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ
تَارَةً أُخْرَى.

“Minha haleknakum ve fiha nuîdikum ve minha nuhricukum tareten uhra.”⁽²⁾

-
- 1- **Anlamı:** “Allah’ım, bu mezarı cennet bahçelerinden bir bahçe kıl, onu ateş kuyularından bir kuyu kılma.”
- 2- **Anlamı:** “Sizi ondan (topraktan) yarattık; yine sizi oraya döndüreceğiz ve bir kez daha sizi ondan çıkaracağız” (Taha/55)

Cenazeyi aldığında şöyle desin:

بِسْمِ اللَّهِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلَىٰ مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ.

“Bismillah ve fi sebilillah, ve ala milletti Resulillah.”⁽¹⁾

Sonra cenazeyi sağ omuzu üzerine kibleye yönelik olarak mezarına yatırsın; kefeninin düğümlerini çözsün; yüzünü toprak üzerine koysun ve şöyle dua etsin:

اللَّهُمَّ جَافِ الْأَرْضَ عَن جَنْبِيهِ وَصَاعِدْ إِلَيْكَ
رُوحَهُ وَلَقِّهِ مِنْكَ رِضْوَانًا.

“Allahumme cafi'l-arza an cenbeyhi

1- **Anlamı:** “Allah’ın adıyla; Allah’ın yolu ve Resulullah’ın dini üzere.”

ve said ileyke ruheh, ve laggihi minke rizvana.”⁽¹⁾

Sonra sağ elini cenazenin sağ koltuğu altına, sol elini de sol omuzu üzerine koyduktan sonra onu şiddetlice sallayarak -şayet cenaze erkek cenazesi ise-: “Ey fulan oğlu fulan” -kadın cenazesi ise de- “Ey fulan kızı fulan; “Allah, Rabbin; Muhammed, peygamberin; Ali, velin ve imamındır.” şeklinde başlayarak sonuncu imama kadar imamların ismini birer birer ona söylesin. Ardından telkini bir defa daha tekrarlasın ve cenazenin üzeri tuğla ve benzeri şeylerle kapatıldıktan sonra şu şekilde dua etsin:

1- **Anlamı:** “Allah’ım, onun mezarını iki yanından da genişlet; ruhunu kendi katına yücelt ve kendi katındaki rızanı ona ulaştır.”

اللَّهُمَّ آنِسْ وَحْشَتَهُ وَصِلْ وَحَدَتَهُ بِرَحْمَتِكَ،
 اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ، نَزَلَ
 بِسَاحَتِكَ وَأَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ بِهِ، اللَّهُمَّ إِنْ
 كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي إِحْسَانِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا
 فَتَجَاوَزْ عَنْهُ وَاعْفِرْ لَهُ، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.

“Allahumme anis vahşeteh, ve sil vahdetehu bi-rahmetik. Allahumme abduke vebnu abduke vebnu emetik, nezele bi-sahetik, ve ente hayru menzûlin bih. Allahumme in kane muhsinen fe-zid fi ihsanîh, ve in kane musîen fe-tecavez anhu veğfir leh, inneke ente'l-ğafûru'r-rahîm.”⁽¹⁾

1- **Anlamı:** “Allah’ım, onun ürkekliğini gider; kendi rahmetin hatırına onu yalnız anında yalnız

Görüldüğü üzere, İmam Rıza'nın (a.s) bu hadisinde açıklanan dualar, erkek cenazesi esas alınarak okunmuştur. Kadın cenazesinde ise kiplerin ona uygun olarak değiştirilmesi gerektiği açıktır.

Ehlibeyt'ten Nakledilen Telkin Duası

Telkin duasına başlanmadan önce bir kişi, mezara iner, sağ elini cenazenin sağ koltuğu altına, sol elini de cenazenin sol omuzu üzerine koyar, cenazeyi uyarır-

---

bırakma; Allah'ım, bu senin kulundur; senin kulunun oğludur; senin katına gelmiştir; sen ise kendisine gelenlerin en hayırlısısın; Allah'ım, iyilik sahibi ise, iyiliğini daha da artır, kötülük ehlinde ise; onun kötülüğünü affet ve onu bağışla. Çünkü sen büyük bağış ve rahmet sahibisin."

(Biharu'l-Envar, c.82, s.39, 57)

casına hareket ettirir. Ağzını cenazenin kulağına yaklaştırır, üç defa: “İsme’ ifhem ya fulanubne fulan” der. Duada cenazenin ismi anıldıkça uyarı hareketi tekrarlanır.

Mezara inen şahsın, vefat eden kişinin oğlu, kardeşi gibi en yakın akrabası veya yakınlarından birisi olması daha iyidir. Cenaze, bir kadına ait olur ise, mezara inen şahsın ona mahrem olması gerekir.

Bilindiği üzere Arap dilinde, kadın ve erkek kipleri farklıdır. Bu yüzden, kolaylık olması amacıyla biz burada erkek ve kadın telkin dualarını ayrı ayrı zikrediyoruz.

Erkek Cenaze İçin Telkin Duası

Telkin duasına üç kez söylenen şu cümle ile başlanır:

اسْمَعِ إِفْهَمِ يَا فُلَانُ ابْنُ فُلَانٍ

"Dinle ve anla, ey falan oğlu falan" anlamına gelen "fulanubnu fulan" tabirindeki "fulan" kelimeleri yerine, vefat eden kişinin ve babasının ismi söylenir. Örneğin; vefat eden kişinin ismi Ali, babasının ismi de Muhammed ise, önce üç defa: "İsme' ifhem ya Ali'yyubnu Muhammed" söylenir. Ardından şöyle devam edilir:

هَلْ أَنْتَ عَلَى الْعَهْدِ الَّذِي فَارَقْتَنَا عَلَيْهِ، مِنْ
شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ
لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَبْدُهُ

وَرَسُولُهُ، وَسَيِّدُ النَّبِيِّينَ وَخَاتَمُ الْمُرْسَلِينَ،
 وَأَنَّ عَلِيًّا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَسَيِّدُ الْوَصِيِّينَ،
 وَإِمَامٌ افْتَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَهُ عَلَى الْعَالَمِينَ،
 وَأَنَّ الْحَسَنَ، وَالْحُسَيْنَ، وَعَلِيَّ ابْنَ الْحُسَيْنَ،
 وَمُحَمَّدَ ابْنَ عَلِيٍّ، وَجَعْفَرَ ابْنَ مُحَمَّدٍ، وَمُوسَى
 ابْنَ جَعْفَرٍ، وَعَلِيَّ ابْنَ مُوسَى، وَمُحَمَّدَ ابْنَ
 عَلِيٍّ، وَعَلِيَّ ابْنَ مُحَمَّدٍ، وَالْحَسَنَ ابْنَ عَلِيٍّ،
 وَالْقَائِمَ الْحُجَّةَ الْمَهْدِيَّ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ،
 أئِمَّةُ الْمُؤْمِنِينَ، وَحُجُبُ اللَّهِ عَلَى الْخَلْقِ
 أَجْمَعِينَ، وَأَيْمَتِكَ أئِمَّةٌ هُدَى بِكَ أَبْرَارًا.

يَا فُلَانُ ابْنُ فُلَانٍ

Burada da yine “fulanubnu fulan” kelime-leri yerine vefat eden kişinin ve babasının ismi söylenir ve şöyle devam edilir:

إِذَا آتَاكَ الْمَلَكَانِ الْمُقَرَّبَانِ رَسُولَيْنِ مِنْ عِنْدِ
 اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، وَسَأَلَاكَ عَنْ رَبِّكَ وَعَنْ
 نَبِيِّكَ وَعَنْ دِينِكَ وَعَنْ كِتَابِكَ وَعَنْ قِبْلَتِكَ
 وَعَنْ أُمَّتِكَ، فَلَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ، وَقُلْ فِي
 جَوَابِهِمَا، اللَّهُ رَبِّي، وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَآلِهِ نَبِيِّي، وَالْإِسْلَامُ دِينِي، وَالْقُرْآنُ كِتَابِي،
 وَالْكَعْبَةُ قِبْلَتِي، وَأَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ ابْنُ أَبِي

طَالِبِ إِمَامِي، وَالْحَسَنُ ابْنُ عَلِيٍّ الْمُجْتَبَى
 إِمَامِي، وَالْحُسَيْنُ ابْنُ عَلِيٍّ الشَّهِيدُ بِكَرْبَلَا
 إِمَامِي، وَعَلِيُّ زَيْنُ الْعَابِدِينَ إِمَامِي، وَمُحَمَّدُ
 الْبَاقِرُ إِمَامِي، وَجَعْفَرُ الصَّادِقُ إِمَامِي، وَمُوسَى
 الْكَازِمُ إِمَامِي، وَعَلِيُّ الرِّضَا إِمَامِي، وَمُحَمَّدُ
 الْجَوَادُ إِمَامِي، وَعَلِيُّ الْهَادِي إِمَامِي، وَالْحَسَنُ
 الْعَسْكَرِيُّ إِمَامِي، وَالْحُجَّةُ الْمُنْتَظَرُ إِمَامِي،
 هَؤُلَاءِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَيْمَتِي وَسَادَتِي
 وَقَادَتِي وَشُفَعَائِي، بِهِمْ أَتَوَلَّى، وَمِنْ أَعْدَائِهِمْ
 أَتَبَرَّأُ، فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

ثُمَّ اَعْلَمَ يَا فُلَانُ ابْنُ فُلَانٍ

Burada da yine “fulanubnu fulan” kelime-leri yerine vefat eden kişinin ve babasının ismi söylenir ve şöyle devam edilir:

اِنَّ اللّٰهَ تَبَارَكَ وَتَعَالٰى نِعْمَ الرَّبُّ، وَاَنَّ مُحَمَّدًا
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ نِعْمَ الرَّسُوْلُ، وَاَنَّ عَلِيَّ
ابْنَ اَبِي طَالِبٍ وَاَوْلَادَهُ الْمَعْصُوْمِيْنَ، الْاَيْمَّةَ
الْاِثْنِي عَشَرَ، نِعْمَ الْاَيْمَّةُ، وَاَنَّ مَا جَاءَ بِهِ
مُحَمَّدٌ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ حَقٌّ، وَاَنَّ الْمَوْتَ
حَقٌّ، وَسُؤَالَ مُنْكَرٍ وَنَكِيْرٍ فِي الْقَبْرِ حَقٌّ،

وَالْبَعَثَ حَقٌّ، وَالنُّشُورَ حَقٌّ، وَالصِّرَاطَ حَقٌّ،
 وَالْمِيزَانَ حَقٌّ، وَتَطَايِيرَ الْكُتُبِ حَقٌّ، وَأَنَّ الْجَنَّةَ
 حَقٌّ، وَالنَّارَ حَقٌّ، وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ
 فِيهَا، وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ.

أَفْهِمْتَ يَا فُلَانُ

“Fulan” kelimesi yerine vefat eden kişinin ismi söylenir ve şöyle devam edilir:

ثَبَّتَكَ اللَّهُ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ، وَهَدَاكَ اللَّهُ إِلَى
 صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ، عَرَّفَ اللَّهُ بَيْنَكَ وَبَيْنَ أَوْلِيَائِكَ،
 فِي مُسْتَقَرٍّ مِنْ رَحْمَتِهِ.

اللَّهُمَّ جَافِ الْأَرْضَ عَنْ جَنْبِيهِ، وَاصْعِدْ بِرُوحِهِ
إِلَيْكَ، وَلَقِّهِ مِنْكَ بُرْهَانًا، اللَّهُمَّ عَفْوِكَ، عَفْوِكَ،
عَفْوِكَ.

Daha sonra ise vefat eden kişinin ruhu-
na Fatiha okunup orada bulunanlardan
onun için Fatiha okumaları istenilir ve bu
şekilde telkin duası sona erdirilir.

Erkek Cenaze İçin Okunan Telkin Duasının Türkçe Okunuşu:

(Telkin duasına üç kez söylenen şu cümle ile başlanır:)

- İsmе', ifhem, ya fulanubnu fulan.

(“*fulanubnu fulan*” tabirindeki “*fulan*” kelimeleri yerine, vefat eden kişinin ve babasının ismi söylenir. Örneğin; vefat eden kişinin ismi Ali, babasının ismi de Muhammed ise, önce üç defa: “*İsmе' ifhem ya Ali'yyubnu Muhammed*” söylenir. Ardından şöyle devam edilir:)

- Hel ente ale'l-ahdillezi farektena aleyh, min şehadeti en la ilahe illellahu vahdehu la şerike leh, ve enne Muhammeden Abduhu ve Resuluh, ve Seyyidu'n-nebiyyine ve Hatemu'l-murselin, ve enne Aliyy'en Emirü'l-Mu'minin ve Seyyidu'l-vasiyyin;

imamun ifterezellahu taetehu ale'l-âlemîn, ve enne'l-Hasene ve'l-Hüseyne ve Aliyy'ebne'l-Hüseyne ve Muhammedebne Aliyyin ve Cafer'ebne Muhammedin ve Muse'bne Caferin ve Aliyy'ebne Musa ve Muhammed'ebne Aliyyin ve Aliyy'ebne Muhammedin ve'l-Hasen'ebne Aliyyin ve'l-Gaime'l-Hüccete'l-Mehdiyye salavattullahi aleyhim; eimmetu'l-muminin ve hücecullahi ale'l-halgi acmeîn, ve eimmetuke eimmetu huden bik; ebrar.

Ya fulanubnu fulan

(Burada da yine “*fulanubnu fulan*” kelimeleri yerine vefat eden kişinin ve babasının ismi söylenir ve şöyle devam edilir:)

- İza etake'l-melekani'l-mukarrebani resûleyni min indillahi tebareke ve teala, ve seelake an rabbike ve an nebiyyike ve

an dinike ve an kitabike ve an kıbletike ve an eimmetik; fe-la tehaf; ve la tehzen ve gul fi cevabihima; Allahu rabbî, ve Muhammedun sallahu eleyhi ve alihi nebiyyî, ve'l-İslamu dinî, ve'l-Kur'anu kitabî, ve'l-Kabetu kibletî, ve Emiru'l-Mü'minîne Aliyy'ubnu Ebi Talibin imamî, ve'l-Hasen'ubnu Aliyyini'l-Mücteba imamî, ve'l-Hüseyn'ubnu Aliyyini's-şehidu bi-Kerbela imamî, ve Aliyyun Zeynu'l-Abidîne imamî, ve Muhammeduni'l-Bagıru imamî, ve Caferuni's-Sadiku imamî, ve Muse'l-Kâzımu imamî, ve Aliyy'unı'r-Rıza imamî ve Muhammeduni'l-Cevadu imamî ve Aliyyuni'l-Hadi imamî, ve'l-Hasenu'l-Askeriyu imamî, ve'l-Hüccetu'l-Muntazaru imamî; haulai salavatullahi aleyhim ecmaîne eimmetî ve sadetî ve gadetî ve şüfeaî; bihim etevella ve min e'daihim eteberreu fi'd-dünya ve'l-ahire.

Sümme'lem ya fulanubnu fulan.

(Burada da yine “*fulanubnu fulan*” kelimeleri yerine vefat eden kişinin ve babasının ismi söylenir ve şöyle devam edilir:)

- Innellahe tebareke ve teala ni'me'r-rabbu ve enne Muhammeden sallallahu aleyhi ve alihi, ni'me'r-resul, ve enne Aliyy'ebne Ebi Talib'in ve evlادهu'l-masûmîne el-eimmete'l-isna aşere ni'me'l-eimme, ve enne ma cae bihi Muhammedun sallallahu aleyhi ve alihi haggun, ve enne'l-mevte heggun ve suale münkerin ve nekîrin fi'l-gabri heggun ve'n-nuşûre haggun ve's-sirate haggun ve'l-mizane haggun ve tetayure'l-kutubi haggun ve enne'l-cennete haggun ve'n-nare haggun ve enne's-saete atiyetün la reybe fiha ve ennellahe yeb'esu men fi'l-gubûr.

Efehimte ya fulanu

(“*Fulan*” kelimesi yerine vefat eden kişinin ismi söylenir ve şöyle devam edilir:)

- Sebbeteke’llahu bi’l-kavli’s-sabiti ve hedake’llahu ila siratin müstegim; arrafellahu beyneke ve beyne evliyaike fi müstegarrin min rahmetih.

Allahumme, cafi’l-arza an cenbeyh; ves’-ed bi-ruhihi ileyk, ve leggihi minke burhana. Allahumme, afveke afveke afvek.

Telkin Duasının Türkçe Anlamı:

Dinle ve anla, ey falan oğlu falan.

Acaba hala bizden ayrılırken üzerinde olduğun ahit ve ikrar üzere misin? Allah'tan gayri bir ilah olmadığı, O'nun tek olup ortaksız olduğu; Muhammed'in O'nun kulu, resulü, peygamberlerin efendisi ve resullerin sonuncusu olduğu; Ali'nin müminlerin emîri, vasilerin efendisi ve bütün âlemlere itaati farz kılınan imam olduğu; Hasan'ın, Hüseyin'in, Hüseyin'in oğlu Ali Zeynelabidin'in, Ali'nin oğlu Muhammed Bakır'ın, Muhammed'in oğlu Cafer Sadık'ın, Cafer'in oğlu Musa Kâzım'ın, Musa'nın oğlu Ali Rıza'nın, Ali'nin oğlu Muhammed Taki'nin, Muhammed'in oğlu Ali Naki'nin, Ali'nin oğlu Hasan Askeri'nin ve Hasan'ın oğlu Kaim, Hücet Mehdi'nin,

(Allah'ın rahmet ve bereketi onların üzerine olsun), müminlerin imamları ve Allah'ın, bütün varlığa olan hüccetleri olduklarına dair ahit ve ikrar (üzere misin); bunu bilmelisin ki, senin bu önderlerin, hidayet önderleridirler ve sana karşı çok ihsankârdırlar.

Ey filan kişinin oğlu filan.

Allah Teberake ve Teala katından, onun elçileri olan iki mukarrep (yüce) melek gelip de sana; Rabbini, Peygamber'ini, dinini, kitabını, kıbleni ve imamlarını sorduklarında, sakın korkma, hüzünlenme ve onların cevabında şöyle de: Allah Rabbimdir; Muhammed (Allah'ın rahmet ve bereketi O'nun ve Ehli Beyti'nin üzerine olsun) peygamberimdir; İslam dinimdir; Kur'an kitabımdır; Kâbe kiblemdir; Ebu Talib oğlu Emîrü'l-Müminin

Ali imamımdır; Ali oğlu Hasanü'l-Müçteba imamımdır; Kerbela şehidi, Ali oğlu Hüseyin imamımdır; Ali Zeynelabidin imamımdır; Muhammed Bakır imamımdır; Cafer Sadık imamımdır; Musa Kâzım imamımdır; Ali Rıza imamımdır; Muhammed Cevad imamımdır; Ali Hadi İmamımdır; Hasan Askerî imamımdır ve zuhuru beklenen Hücçet (Mehdi) imamımdır; işte bunlar (Allah'ın rahmeti ve bereketi tamamımın üzerine olsun) imamlarım, efendilerim, önderlerim ve Allah katındaki şefaathçilerimdirler; hem dünyada hem de ahirette bunları seviyorum; bunların düşmanlarından da uzak duruyorum.

Sonra ey filan kişinin oğlu filan bilmelisin ki:

Allah Teberake ve Teala ne güzel Rab'dir;

Muhammed, (Allah'ın rahmet ve bereketi O'nun ve Ehli Beyti'nin üzerine olsun) ne güzel resuldür; Ali ve masum evlatları, yani On İki İmamlar ne güzel imamlardırlar ve Muhammed'in (Allah'ın rahmeti ve bereketi O'nun ve Ehli Beyti'nin üzerine olsun) getirmiş olduğu (din) haktır; ölüm haktır; Münker ve Nekir'in kabirdeki sorgulaması haktır; yeniden dirilerek mahşere gelmek haktır; sırat haktır; mizan, terazi haktır; amel defterlerinin uçuşarak dağıtılması haktır; cennet haktır; cehennem haktır ve şüphesiz kıyamet gelecektir, bunda hiçbir şüphe yoktur ve Allah mezarda olanları tekrar diriltecektir.

Acaba anladın mı? Ey filan.

Allah seni doğru inanç olan iman üzere sağlam kılsın; seni doğru yola hidayet

etsin ve rahmetinden var olan ebedi mekanda, sen ve sevdiklerini birbirinize kavuştursun.

Allah'ım, yeri onun için her iki yanından da genişlet; ruhunu kendi katına yücelt ve ona kesin delilini telkin eyle. Allah'ım, onu affet, onu affet, onu affet.

Kadın Cenaze İçin Telkin Duası

Telkin duasına üç kez söylenen şu cümle ile başlanır:

اِسْمَعِي اِفْهَمِي، يَا فُلَانَةَ ابْنَةَ فُلَانٍ،

"Dinle ve anla, ey falan kızı falan" anlamına gelen "fulanetubnetu fulan" tabirindeki "fulanetu ve fulan" kelimeleri yerine, ölen kadının ve babasının ismi söylenir. Örneğin; vefat eden kadının ismi Fatıma, babasının ismi de Muhammed ise, üç defa: "İsmei ifhemi ya Fatımetubnetu Muhammed" söylenir. Ardından şöyle devam edilir:

هَلْ أَنْتِ عَلَى الْعَهْدِ الَّذِي فَارَقْتِنَا عَلَيْهِ، مِنْ
شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ
لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَبْدُهُ

وَرَسُولُهُ، وَسَيِّدُ النَّبِيِّينَ وَخَاتَمُ الْمُرْسَلِينَ، وَأَنَّ
 عَلِيًّا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَيِّدُ الْوَصِيِّينَ، وَإِمَامٌ
 افْتَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَهُ عَلَى الْعَالَمِينَ، وَأَنَّ الْحَسَنَ،
 وَالْحُسَيْنَ، وَعَلِيَّ ابْنَ الْحُسَيْنِ، وَمُحَمَّدَ ابْنَ
 عَلِيٍّ، وَجَعْفَرَ ابْنَ مُحَمَّدٍ، وَمُوسَى ابْنَ جَعْفَرٍ،
 وَعَلِيَّ ابْنَ مُوسَى، وَمُحَمَّدَ ابْنَ عَلِيٍّ، وَعَلِيَّ
 ابْنَ مُحَمَّدٍ، وَالْحَسَنَ ابْنَ عَلِيٍّ، وَالْقَائِمَ الْحُجَّةَ
 الْمَهْدِيَّ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ، أئِمَّةُ الْمُؤْمِنِينَ،
 وَحُجْبُ اللَّهِ عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ، وَأَتَمَّتْكَ
 أئِمَّةُ هُدَى بكَ أَبْرَارًا .

يَا فُلَانَةَ ابْنَةَ فُلَانٍ

Burada da yine “fulanetubnetu fulan” kelimeleri yerine vefat eden kadının ve babasının ismi söylenir ve şöyle devam edilir:

إِذَا آتَاكَ الْمَلَكَانِ الْمُقَرَّبَانِ رَسُولَيْنِ مِنْ عِنْدِ
 اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، وَسَأَلَاكَ عَنْ رَبِّكَ، وَعَنْ
 نَبِيِّكَ، وَعَنْ دِينِكَ، وَعَنْ كِتَابِكَ، وَعَنْ قِبْلَتِكَ،
 وَعَنْ أَيْمَتِكَ، فَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي، وَقُولِي
 فِي جَوَابِهِمَا، اللَّهُ رَبِّي، وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَآلِهِ نَبِيِّي، وَالْإِسْلَامُ دِينِي، وَالْقُرْآنُ
 كِتَابِي، وَالْكَعْبَةُ قِبْلَتِي، وَأَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ

ابْنُ أَبِي طَالِبٍ إِمَامِي، وَالْحَسَنُ ابْنُ عَلِيٍّ
 الْمُجْتَبَى إِمَامِي، وَالْحُسَيْنُ ابْنُ عَلِيٍّ الشَّهِيدُ
 بِكَرْبَلَا إِمَامِي، وَعَلِيُّ زَيْنُ الْعَابِدِينَ إِمَامِي،
 وَمُحَمَّدُ الْبَاقِرُ إِمَامِي، وَجَعْفَرُ الصَّادِقُ إِمَامِي،
 وَمُوسَى الْكَازِمُ إِمَامِي، وَعَلِيُّ الرِّضَا إِمَامِي،
 وَمُحَمَّدُ الْجَوَادُ إِمَامِي، وَعَلِيُّ الْهَادِي إِمَامِي،
 وَالْحَسَنُ الْعَسْكَرِيُّ إِمَامِي، وَالْحُجَّةُ الْمُنْتَظَرُ
 إِمَامِي، هَؤُلَاءِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَيْمَتِي
 وَسَادَتِي، وَقَادَتِي وَشُفَعَائِي، بِهِمْ اتَّوَلَّى، وَمِنْ
 أَعْدَائِهِمْ أَتَبَرَّأُ، فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

ثُمَّ اَعْلَمِي، يَا فُلَانَةَ ابْنَةَ فُلَانٍ

Burada da yine “fulanetubnetu fulan” kelimeleri yerine vefat eden kadının ve babasının ismi söylenir ve şöyle devam edilir:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى نِعْمَ الرَّبُّ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نِعْمَ الرَّسُولُ، وَأَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَأَوْلَادَهُ الْمَعْصُومِينَ، الْأَئِمَّةَ الْاِثْنِي عَشَرَ، نِعْمَ الْأَئِمَّةُ، وَأَنَّ مَا جَاءَ بِهِ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَقٌّ، وَأَنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ، وَسُؤَالَ مُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ فِي الْقَبْرِ حَقٌّ، وَالْبَعْثَ حَقٌّ، وَالنُّشُورَ حَقٌّ، وَالصِّرَاطَ حَقٌّ،

وَالْمِيزَانَ حَقًّا، وَتَطَائِيرَ الْكُتُبِ حَقًّا، وَأَنَّ الْجَنَّةَ
 حَقًّا، وَالنَّارَ حَقًّا، وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ
 فِيهَا، وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ.

أَفْهَمْتِ يَا فُلَانَةَ،

“Fulanetu” kelimesi yerine vefat eden ka-
 dının ismi söylenir ve şöyle devam edilir:

ثَبَّتَكَ اللَّهُ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ، وَهَدَاكَ اللَّهُ إِلَى
 صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ، عَرَّفَكَ اللَّهُ بَيْنَكَ وَبَيْنَ
 أَوْلِيَائِكَ، فِي مُسْتَقَرٍّ مِنْ رَحْمَتِهِ.

اللَّهُمَّ جَافِ الْأَرْضَ عَن جَنْبَيْهَا، وَاصْعَدْ
بِرُوحَهَا إِلَيْكَ، وَلَقِّهَا مِنْكَ بُرْهَانًا، اللَّهُمَّ عَفْوِكَ،
عَفْوِكَ، عَفْوِكَ.

Daha sonra ise vefat eden kadının ruhu-
na Fatiha okunup orada bulunanlardan
onun için Fatiha okumaları istenilir ve bu
şekilde telkin duası sona erdirilir.

Kadın Cenaze İçin Okunan Telkin Duasının Türkçe Okunuşu:

Telkin duasına üç kez söylenen şu cümle ile başlanır:

- İsmei, ifhemi, ya fulanetubnetu fulan.

“fulanetubnetu fulan” tabirindeki *“fulanetu ve fulan”* kelimeleri yerine, vefat eden kadının ve babasının ismi söylenir. Örneğin; vefat eden kadının ismi Fatıma, babasının ismi de Muhammed ise, üç defa: *“İsmei ifhemi ya Fatimetubnetu Muhammed”* söylenir. Ardından şöyle devam edilir:

- Hel enti ale'l-ahdillezi faregtina aleyhi, min şهادeti en la ilahe illellahu vahdehu la şerike leh, ve enne Muhammeden abduhu ve Resuluh, ve Seyyidu'n-nebiyyîn, ve Hatemu'l-murselîn, ve enne Aliyyen

Emîru'l-Mu'minîn, ve seyyidu'l-vasiyyîn; imamun ifterazallahu taetehu ale'l-âlemîn, ve enne'l-Hasene ve'l-Hüseyne ve Aliyy'ebne'l-Hüseyn, ve Muhammede'bne Aliyyin ve Cafer'ebne Muhammedin ve Muse'bne Caferin ve Aliyy'ebne Musa ve Muhammed'ebne Aliyyin ve Aliyy'ebne Muhammedin ve'l-Hasen'ebne Aliyyin ve'l-Gaime'l- Hüccete'l-Mehdiyye salavattullahi aleyhim; eimmetu'l-mu'minîn, ve hücecullahi ale'l-halgi acmeîn, ve eimmetuke eimmetu huden bik; ebrar.

Ya fulanetu bintu fulan.

(Burada yine “fulanetu” ve “fulan” kelimeleri yerine vefat eden kadının ve babasının ismi söylenir ve şöyle devam edilir:)

- İza etaki'l-melekani'l-mukarrebani re-suleyni min indillahi tebareke ve teala

ve seelaki an rabbiki ve an nebiyyiki ve an diniki ve an kitabiki ve an kibleetiki ve an eimmetiki fe la tehafî ve la tehzenî ve gûlî fi cevabihima; Allahu rabbî ve Muhammedun sallallahu aleyhi ve alihi nebiyyî ve'l-İslamu dinî ve'l-Kur'anu kitabî, ve'l-Kabe'tu kibletî, ve Emîru'l-Müminîne Aliyy'ubnu Ebi Talibin imamî, ve'l-Hasen'ubnu Aliyyini'l-Mücteba imamî; ve'l-Hüseyn'ubnu Aliyyini'ş-şehidu bi-Kerbela imamî, ve Aliyyun Zeynu'l-Abidîne imamî, ve Muhammeduni'l-Bagıru imamî, ve Caferuni's-Sadiku imamî, ve Muse'l-Kâzımu imamî, ve Aliyyuni'r-Riza imamî, ve Muhammeduni'l-Cevadu imamî, ve Aliyyuni'l-Hadi imamî, ve'l-Hasenu'l-Askeriyu imamî, ve'l-Hüccetu'l-Muntazaru imamî; haulai salavatullahi aleyhim ecmeîne eimmetî ve sadetî ve kadetî ve şüfeaî, bi-

him etevella ve min e'daihim eteberreu fi'd-dünya ve'l-ahire.

Sümme'lemî ya fulanetubnetu fulan.

(Burada da “*fulanetubnetu fulan*” kelimeleri yerine vefat eden kadının ve babasının ismi söylenir ve şöyle devam edilir:)

- İnnellahe tebareke ve teaala ni'me'r-rabbu ve enne Muhammeden sallallahu aleyhi ve alihi, ni'me'r-resul, ve enne Aliyy'ebne Ebi Talibin ve evladehu'l-masumîn, el-eimmete'l-isna aşere ni'me'l-eimme, ve enne ma cae bihi Muhammedun sallallahu aleyhi ve alihi haggun ve enne'l-mevte haggun ve suale münkerin ve nekîrin fi'l-gabri haggun, ve'n-nuşûre haggun ve's-sirate haggun ve'l-mîzane haggun ve tetayure'l-kutubi haggun ve enne'l-cennete haggun ve'n-nare haggun

ve enne's-saete atiyetün la reybe fiha ve
ennellahe yeb'esu men fi'l-gubûr.

Efehimi ya fulanetu.

(“*Fulanetu*” kelimesi yerine vefat eden kadının ismi söylenir ve şöyle devam edilir:)

- Sebbeteki'llahu bi'l-kavli's-sabiti ve he-
daki'llahu ila siratin mustakîm; arrafella-
hu beyneki ve beyne evliyaiki fi müste-
garrin min rahmetih.

Allahumme cafi'l-arza an cenbeyha ves'-
ed bi-ruhiha ileyk, ve leggiha minke bur-
hana. Allahumme afveke afveke afvek.

Telkin Sonrası Yapılan İşler

Telkin duasının ardından, cenaze ister erkek olsun ister kadın olsun, her şeyden önce, cenazenin üzerine toprak dökülmesini önlemek için, tahta parçası, taş ve benzeri şeylerle naşın üzeri tavan şeklinde kapatılır. Ardından ise mezarın üzerine toprak dökülerek mezar tamamıyla kapatılır.

Yine insanların mezar başından dağılmasından sonra cenaze velisinin veya onun tayin edeceği bir kişinin, orada kalıp, tekrar telkin duasını yüksek sesle okuması, Ehlibeyt İmamları tarafından tekitle tavsiye edilen sünnetlerdendir.

Sonra da yukarıda açıklanan definle ilgili diğer farz ve sünnet eylemler birbiri ardına yerine getirilerek defin işlemi sonlandırılır.

CENAZE İÇİN İHSAN YEMEĞİ VERMEK

Yukarıda naklettiğimiz hadislerde yakınınyı kaybeden acılı bir ailenin komşularına yakışan davranışın, bu yöndeki sünnete uyarak bu evde yiyip içmek yerine, üç gün boyunca cenaze evine yemek göndermek olduğunu gördük.

Ancak bununla birlikte, vefat eden kişinin varislerine yakışan davranış ise, kaybettikleri bu yakınlarını çabucak unutmamaları; aksine bir takım ihsan ve hayırlarda bulunarak, örneğin; fakir insanlara ve baş sağlığı için kendilerine gelen

kişilere yemek ve benzeri ikramlarda bulunarak; Kur'an okuyarak veya sünnet olan bir takım namaz ve oruç gibi ibadetler yaparak, bunların sevabını vefat eden kişinin ruhuna hediye etmeleri, onun için Allah'tan af ve mağfiret dilemeleridir.

Yine, kişinin, vefat etmiş olan yakınlarının mezarı başına gitmesi, orada onlar için Allah'tan af ve mağfiret dilemesi, Allah Resulü ve Ehlibeyt'i tarafından tavsiye edilmiş ve bu davranışın onların sevinmesine vesile olduğu bildirilmiştir.

Zurare şöyle naklediyor: "Hz. İmam Muhammed Bakır (a.s), vefatından sonra taziye merasiminde harcanmak üzere sekiz yüz dirhem vasiyet etmişti ve İmam (a.s) bunun sünnet olduğunu belirtiyordu."⁽¹⁾

1- el-Vesail, c.2, s.890.

İmam Cafer Sadık (a.s) Şöyle buyurur:

Vefat eden birisinin hayrına yerine getirilen oruĉ, hac, sadaka, ihsan ve dua bu kişiye ulaştırılır ve bu amellerin sevabı vefat eden kişinin yanı sıra bu amelleri yerine getiren kişi için de yazılır.⁽¹⁾

İbn Ammar Şöyle diyor: Hz. İmam Cafer Sadık'a (a.s) ölüm sonrasında insana ulaşan hayırlar konusunu sordum. İmam (a.s) Şöyle buyurdular:

İnsanın kendisinden sonra bırakmış olduğu güzel bir geleneğin sevabı ona ulaştırılır; birisi bu güzel geleneğe amel ettiğinde, bu geleneğe amel edenin sevabından herhangi bir Şey eksilmeksizin, aynı miktarda bir sevap da bu geleneği bırakan kişi için yazılır.

1- Men La Yahzuruhu'l-Fakih, c.1, s.117.

Aynı şekilde, kendinden sonra bırakmış olduğu halkın yararlanacağı hayır müesseselerinin sevabı da ona ulaştırılır; keza, ana babasının vefatından sonra onlara dua edip istiğfar dileyen temiz evladın yapmış olduğu hayırların sevabı da anne ve babasına ulaştırılır; temiz evlat ana babası tarafından hac yapabilir, namaz kılabilir, oruç tutabilir ve bütün bunların sevabı onlara ulaştırılır.⁽¹⁾

Hz. Ali (a.s) da şöyle buyurur:

Ölülerinizi ziyaret edin. Zira onlar sizin ziyaretinizle sevinirler. Anne ve babanızın mezarını ziyaret ederken orada dileklerinizi de Allah'tan dileyin.⁽²⁾

1- Biharu'l-Envar, c.82, s.63.

2- Furu-i Kâfi c. 3, s.230; el-Vesail, c.2, s.878.

Allah Resulü (s.a.a) Şöyle buyurur:

Kişi ana babasına karşı hayatta oldukları dönemde ihsan ehli olmasına rağmen, ölümlerinden sonra onlar için Allah'tan mağfired dilemezse bu yaptığından dolayı, ana babasına karşı kötülük eden kişi olarak yazılabilir; aynı Şekilde, kişi, ana babasının hayatta olduğu dönemde onlara karşı iyi davrananlardan olmamasına rağmen, ölümlerinden sonra onlar için çokluca Allah'tan mağfired dilemesinden ötürü, ana babaya karşı iyilik yapanlardan olarak yazılabilir.⁽¹⁾

1- Biharu'l-Envar, c.82, s.65.

ÖLÜLERİN AİLELERİNİ ZİYARETE GELMELERİ

Allah Resulü ve Ehlibeyt'ten gelen birçok hadiste dünyadan göçmüş olan kişinin, ölüm sonrasında belli aralıklarla geride bırakmış olduğu ailesini ziyaret ettiği ve onların iyi işlerle uğraştıklarına sevinirken, kötü işlerine de üzüldüğü kaydedilmiştir. Dolayısıyla insana yakışan, vefat eden ana babası ve diğer yakınlarını unutmaması ve devamlı olarak onları hayırla anmasıdır. Özellikle hadislerde bildirilmiş olan ziyaret zaman dilimlerinde, onların huzur ve sevinçle geri dönmelerini sağlamak amacıyla, onlar için

hayır dualarda bulunmak, günahlarının affını dilemek ve yaptıkları bir takım sünnet olan hayır amellerin sevabını onlara hediye etmek, oldukça büyük önem taşımaktadır.

Bir hadiste şöyle yer almıştır: İshak İbn Ammar, Hz. İmam Musa Kâzım'a (a.s): "Müminler ölümden sonra ailelerini ziyaret ediyorlar mı?" diye sordu. İmam (a.s): "Evet." buyurdular. İshak: "Ne kadar bir aralıkla?" diye sorunca. İmam (a.s): "*Fazilet derecelerine göre, bazıları her gün ziyaret ederken, bazıları iki günde bir, bazıları da üç günde bir ziyaret ediyor.*" buyurdu.

Hadisi nakleden şahıs şöyle diyor: İmam'ın sözerinden, en düşük derecede olan kişilerin haftada bir gün, cuma günlerinde ailesini ziyaret ettiği anlaşılıyordu. Sonra, İshak: "Hangi vakitte ziyaret ediyorlar?"

diye sordu. İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Öğlen vaktinde veya biraz daha önce. Yüce Allah onlarla birlikte bir melek de gönderiyor; bu melek ona, ailesinin sevindirici durumlarını gösterir, onu üzecek durumlarını ise gizli tutar. Dolayısıyla mümin olan kullar ailelerinin sevindirici durumlarını görerek sevinçle geri dönerler.⁽¹⁾

İmam Musa Kâzım (a.s) bir diğer hadisinde şöyle buyurur:

Dünyadan göçenlerin bazısı her cuma gününde ailesini ziyaret ederken diğer bazısı ameli ölçüsünde ailesini ziyaret eder.⁽²⁾

1- Men La Yahzuruhu'l-Fakih, c.1, s.115; Furu-i Kâfi, c.3, s.231.

2- Furu-i Kâfi, c.3, s.230.

Yine, şöyle buyurur:

Dünyadan göçen müminler ve kâfirler ailelerini öğle vaktinde ziyaret ederler. Müminler ailelerinin iyi amellerini görünce sevinirler; kâfirler ise ailelerinin iyi işlerle uğraştıklarını görünce, bundan hasret duyarlar.⁽¹⁾

1- Furu-i Kâfi, c.3, s.230.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	5
Can Verme Hâliyle İlgili Hükümler	9
Vasiyet Etmek	9
Ölüm Halinde Olan Kişinin Yüzünü Kibleye Çevirmek.....	12
Ölüm Halinde Olan Kişiye Kelime-i Şahadeti ve Diğer Duaları Telkin Etmek	13
Ölüm Halindeki Kişinin Başı Ucunda Yasin ve Sâffât Surelerinin Okunması.....	17
Ölüm Sonrasıyla İlgili Hükümler	19

Vefat Haberinin Komşulara Duyurulması	19
Gusül, Kefen ve Defin İşlemlerinin Geciktirilmeksizin Yapılması.....	20
Cenaze Guslü ve Hikmeti	23
Cenazeye Gusül Verme Şekli.....	25
Gusül Verilirken Derisinin Yüzülmesinden Korkulan Cenaze.....	28
Düşük Olan Ceninin Hükmü	30
Din Uğruna Canını Feda Eden Şehitlerin Hükmü.....	31
Mahrem Olmayan Kadın ve Erkeğin Birbirine Gusül Vermesinin Hükmü	34
Eşlerin Birbirlerine Cenaze Guslü Vermesinin Caiz Olduğu.....	35
Zaruret Halinde Mahremlerin Birbirine Gusül Vermesinin Hükmü.....	36

Cenaze Guslünün Diğer Gusüllerin Yerine Geçmesi	38
Gusülden Sonra Cenazeden Çıkan Sıvının Hükümü	39
Cenaze İşlerini Üstlenmede Öncelikli Kişi.....	40
Kefenle İlgili Hükümler ve Hikmeti	43
Kefenin Kaç Parçadan Oluştığı.....	45
Kefenleme Şekli	47
Cenazeyi Hanûtlamak İşlemi	49
Kefen ve Hanûtle İlgili Diğer Sünnetler	50
Kefenlemekle İlgili Diğer Hükümler.....	55
Cenaze Namazı.....	59
Cenaze Namazının Gerçeği	61
Cenaze Namazının Beş Tekbirle Kılınmasının Gerekliliği ve Hikmeti	62

Cenaze Namazında Okunan Dualar	65
□ Birinci Tekbirden Sonra Okunan Dua	68
□ İkinci Tekbirden Sonra Okunan Dua	70
□ Üçüncü Tekbirden Sonra Okunan Dua	72
□ Dördüncü Tekbirden Sonra Cenazenin Erişkin Bir Erkek Olması Durumunda Okunan Dua	74
Dördüncü Tekbirden Sonra Cenazenin Erişkin Bir Kadın Olması Durumunda Okunan Dua	79
Dördüncü Tekbirden Sonra Cenazenin Buluğ Çağına Ermemiş Bir Erkek Çocuğu Olması Durumunda Okunan Dua	83
Dördüncü Tekbirden Sonra Cenazenin Buluğ Çağına Ermemiş Bir Kız Çocuğu Olması Durumunda Okunan Dua	85

Dördüncü Tekbirden Sonra Cenazenin Mezhebi Bilinmeyen veya Mustazaf Birisi Olması Durumunda Okunan Dua	87
□ Beşinci Tekbir	88
Cenaze Namazının Kısa Şekli	89
Cenaze Namazıyla İlgili Diğer Hükümler	91
Cenaze Namazının Sünnetleri	96
Cenazenin Toprağa Verilmesi.....	99
Mezarın Açılması	101
Definle İlgili Sünnetler	103
Hediye (Defin Gecesi) Namazı.....	115
Cenazeye Dokunma Guslü	117
Telkin.....	123
Ehlibeyt'ten Nakledilen Telkin Duası	129

Erkek Cenaze İçin Telkin Duası	131
Erkek Cenaze İçin Okunan Telkin Duasının Türkçe Okunuşu	138
Telkin Duasının Türkçe Anlamı:.....	143
Kadın Cenaze İçin Telkin Duası.....	148
Kadın Cenaze İçin Okunan Telkin Duasının Türkçe Okunuşu	155
Telkin Sonrası Yapılan İşler	160
Cenaze İçin İhsan Yemeği Vermek	161
Ölülerin Ailelerini Ziyarete Gelmeleri	167